"Ânviat Christos!... Simbol? Nu. Ci FAPT. Simbolic poate fi cel mult *limbajul* nostru. Faptele însă nu pot fi simbolice, ci numai fapte, pur şi simplu... Să lăsăm deci interpretările şi încercările de a înţelege, mărturisind smeriţi *credinţa* noastră nestrămutată: «Şi a înviat a treia zi, după Scripturi...»".

Nae IONESCU

credinţă
iubire
speranţă

PUNCTE CARDINALE

ANUL VII,
Nr. 4/76
Aprilie
1997

16 pag. - 2000 lei

PERIODIC INDEPENDENT DE ORIENTARE NATIONAL-CRESTINA

Circulaţie în afara României: AUSTRIA, GERMANIA, FRANŢA, ELVEŢIA, DANEMARCA, SUEDIA, SPANIA, CANADA, STATELE UNITE, AUSTRALIA

ÎNVIERE

A înviat Christos!

Sunt ani de când întoarcerea prăznuirii acestei cutremurătoare fapte ridică în mine aceeaşi tristeţe: iarăşi voi ceti aceleaşi comentarii şi voi auzi aceleaşi interpretări. Proastă literatură protestantă, anemic efort de "cugetători" pozitivişti, în nevoia slăbănoagă de a împăca domeniul raţiunii cu cel al harului. Ca şi cum cine a intrat o dată în împărăţia harului se mai necăjeşte cu neputinţa raţiunii!

Ce zadarnică bâiguială – "ştiinţifică", dragă doamne! – în jurul unui FAPT simplu şi evident! "Renaşterea naturii", "mitul solar" şi atâtea alte neputinţe, pentru a escamota faptul năucitor, dar FAPT, al învierii după trup a lui Christos. Căci a înviat, aşa cum, de altfel, Scriptura o hotărâse mai dinainte; şi a fost, după trup, în mijlocul alor Săi, în acelaşi fel precis şi *real* în care este în mijlocul nostru – trup şi sânge – şi va stărui să fie până la *sfârşitul veacului*.

A înviat, *cum vom învia şi noi*, atunci când vor suna trâmbiţele Judecăţii din urmă, se vor rupe peceţile Cărţii şi vor cădea zidurile de carceră ale *vremii*...

Aci e doară toată "taina"; care nu e, de fapt, nici o taină, ci numai o neînţelegere. Noi vom învia din morţi la Judecata de apoi. Adică atunci când se va sfârşi *istoria*, când vor cădea încercuirile timpului şi spaţiului.

Placă georgiană de argint aurit, înfăţişând coborârea de pe Cruce, îngroparea şi Învierea Domnului (Mănăstirea Şemokmedi, Gurien, sec. XI)

Ne-am născut în timp; am murit în timp; de înviat, însă, vom învia dincolo de veac. Întocmai ca Christos: devenit om şi jertfit în veac, dar înviat în afară de acesta, şi rămas în mijlocul nostru după natura Lui de înviat în afara veacului.

Cum se lămuresc toate! Şi învierea, şi prezenţa Lui de-a pururea în mijlocul nostru! În Sfânta Împărtăşanie este prezent Christos nu "în formă de" pâine şi vin, ci existând *în chip real* ca trup şi sânge. Nu e deci vorba de un simbol, de o prefiguraţie, ci de *un fapt real*. Şi totuşi... noi nu vedem acolo decât pâine şi vin, deşi *este* trup şi sânge!

Ce însemnează asta? Însemnează că sunt mai multe planuri de existenţă; şi că pentru fiecare dintre aceste domenii noi trebuie să avem mijloace speciale de investigaţie. Că nu putem să înţelegem prin raţiunea noastră decât ceea ce cade *înlăuntrul* veacului; şi că pentru ceea ce este *în afara* lui avem nevoie de un alt instrument, în speţă – al *credinţei*.

Din această lume de dincolo de veac face parte învierea după trup a lui Christos; care înviere, ca şi înălţarea la cer, ca şi prezenţa Lui în mijlocul nostru, nu sunt *minuni* decât în ordinea veacului şi a raţiunii; în ordinea care ţine de domeniul credinţei, ele sunt realităţi şi existenţe *fireşti*.

Simbol? Nu. Ci FAPT. Simbolic poate fi cel mult *limbajul* nostru. Faptele însă nu pot fi simbolice, ci numai fapte, pur şi simplu. A înviat Christos. Nu Christos-Dumnezeu, ci Christos-Omul, anticipând învierea noastră de la sfârşitul veacului. *Anticipând-o*, dar nu schimbându-i natura. Învierea Lui e la fel cu învierea noastră; după cum noi vom învia la sfârşitul veacului, deci *după încetarea determinaţiilor acestuia*, aşa a înviat şi El: în afară de veac; afirmând prin aceasta existenţa mai multor lumi, de grade de realitate deosebite, sau, mai exact, comportându-se în chip deosebit faţă de Absolut.

Şi astfel, învierea nu este actul prin care noi am fost mântuiţi, ci numai anunţarea şi definirea lumii în care vom trăi după Judecata de apoi.

"Christos a înviat din morţi, *cu moartea* pre moarte călcând..." Moartea Lui – deci jertfa Lui – este faptul hotărâtor al posibilităţii mântuirii noastre. Învierea este doar semn pentru viaţa veacului *ce va să vie*; deci nu a veacului care, pentru noi, este în acest moment.

Să lăsăm deci interpretările şi încercările de a înţelege, mărturisind smeriţi **credinţa** noastră nestrămutată: "Şi a înviat a treia zi, după Scripturi..."

N. Ionescu

20 aprilie 1930

MEMORIU INTEROGATIV

A.F.D.P.R., ai cărei membri suntem, face parte din CDR, principala alianță politică a actualei puteri; susținem politic, cu slabele noastre mijloace, această putere, prima de la evenimentele din decembrie 1989 în care fosta nomenclatură PCR nu este predominantă. Întrebările noastre și neliniștea care le generează se întemeiază pe năzuința sinceră ca această guvernare să fie, în fine, un succes, primul succes post-revoluționar, perceptibil ca atare de către majoritatea celor guvernați.

1) Urmează oare să acceptăm ca fapt împlinit și ireparabil constituirea și consolidarea unei clase posedante, întemeiate *în mare măsură* pe jefuirea avuției naționale în tenebroșii ani ai tranziției spre capitalism, tranziție condusă, cel puțin până acum, de foști comuniști? Această prospătată, dar în prea multe cazuri rău-mirositoare plutocrație, mulți dintre acești entuziaști și suspect de geniali capitaliști miliardari sunt cei ce s-au ostenit timp de decenii să stârpească atașamentul la și respectul pentru proprietatea privată, odată cu cel pentru munca și/sau talentul care o generaseră. În decembrie ´89 ei erau singurii care dețineau *informația* privind marea moșie a partidului unic, *relațiile* și *contactul direct*, avizat, cu mecanismele de circulație ale capitalului național. Credem - nu numai noi - că ei reprezintă un procent majoritar din totalul de vreo 20.000 de proaspeți miliardari. Ce fel de sfieli ciudate ne-ar împiedica *să legiferăm controlul averilor suspecte*? Cum ar resimți marea majoritate a celor constrânși să *rabde literalmente de foame* asemenea sfieli? Câți ani sau câte generații ar trebui să treacă pentru ca proprietatea privată să dobândească respectabilitatea și prestigiul care ar trebui să-i fundamenteze și îndreptățească inviolabilitatea, dacă s-ar practica politica faptului împlinit? Câți ani sau câte decenii ar trebui ca munca onestă și talentul să înceteze de a mai fi derizorii în raport cu șmecheria nerușinată?

2) Cât de prudent și de înțelept este să angajăm *întreaga* economie națională, *azi*, în relații concurențiale cu cele mai avansate economii ale lumii contemporane? Cât de prudent și de înțelept este ca ramuri *viabile* - prin existența condițiilor naturale, a materiilor prime, a forței de muncă suficient de calificate, a piețelor de desfacere cu semnificative tradiții bazate pe complementarități reale - ale economiei naționale să fie expuse *fără protecție* concurenței internaționale, după ce au fost sistematic reduse la nerentabilitate și rutină de politica de prețuri a fostului regim sau de către manageri interesați să devină proprietari de eventuale achiziții pe nimic? Oare nu există asemenea ramuri? Oare acel miliard de dolari promiși de FMI și de Banca Mondială, plus prezumtivii investitori care ar accepta să riște investind la noi, reprezintă o cârjă financiară suficientă pentru o relansare semnificativă a economiei noastre? Credem că nu trebuie ignorat faptul că peste 500 de miliarde de mărci germane se dovedesc o investiție insuficientă pentru relansarea unei economii mult mai rentabile decât a noastră în trecut, cea a fostei RDG; oricât de optimiști am fi, nu putem crede că România va beneficia în următorul deceniu nici măcar de o zecime din ceea ce li s-a oferit germanilor din est. Oare alternativa (de fapt o non-alternativă) aleasă de guvernul nostru nu suferă de ignorarea unor posibile componente interne ale efortului social necesar pentru renașterea economică dorită?

3) Ne întrebăm cât de peremptorii au putut fi argumentele pentru impunerea unor condiții care se conturează din ce în ce mai clar ca *draconice* unei populații deja extenuate de bâlbâielile vinovate - și, credem, adesea interesate - ale guvernării anterioare? A fost oare destul de profundă și realistă analiza gradului de suportabilitate a acestei "unice alternative"? S-a evaluat oare cu grijă posibilul impact al acestei reforme brutale asupra atitudinii oamenilor față de privatizare, de mult-lăudata, ineluctabila economie de piață, de înghesuiala servilă spre o lume care nu pare a ne vrea și care este ea însăși conștientă de propriile ei crize? Trebuie oare să "avem neapărat și noi faliții noștri"? Credem că este nedrept și imprudent să le spunem oamenilor că de șapte ani tot consumă mai mult decât produc, în condițiile furtului gigantic și/sau erorilor grotești la care sunt martori neputincioși, în condițiile mizeriei din ce în ce mai adânci în care se zbat.

4) Oare poate fi în vreun fel justificată sacrificarea unei recolte potențial salvatoare de dragul unei consecvențe temerare, probabil aplaudate de reprezentanții finanței internaționale: *de azi* nu vom mai acorda credite direcționale, *pereat mundus*! Ne temem că acest soi de linearitate și de obediență față de recomandările financiarilor sătui s-ar putea dovedi un act sinucigaș al puterii pe care am susținut-o și încă o mai susținem: credem cu toată convingerea că recolta acestui an trebuie salvată, asigurându-se creditarea necesară.

5) Ca urmare a aplicării Legii Fondului Funciar, și-au reconstituit sau constituit dreptul legitim de proprietate cam șase milioane de oameni. A rezultat o fărâmițare a proprietății agricole nedorită din mai multe puncte de vedere, amplu discutate și argumentate. S-a anunțat constituirea unei piețe libere a pământului, care să faciliteze și accelereze constituirea unor proprietăți mai întinse, economic viabile. În condițiile de nerentabilitate generală a agriculturii, milioane de noi mici proprietari, mai ales cei ce locuiesc la orașe (mulți dintre cei izgoniți cândva din sate cu brutalitatea cunoscută), se vor vedea obligați să-și vândă pe mai nimic micile proprietăți abia redobândite. Cui le vor vinde? Cine vor fi profitorii acestui proces de constituire accelerată a fermelor capitaliste? Oare nu cumva tot "descurcăreții" tranziției vor reprezenta majoritatea acestora? De identitatea victimelor aceluiași proces nu ne îndoim: vor fi, în majoritate, tot cei victimizați fără cruțare în ultima jumătate de secol. Oare *fobia față de cooperative și asociații* trebuie întreținută și în condițiile existenței dreptului ferm de proprietate și a acordului real la asociere? Nu este oare firesc ca asociațiile de toate felurile să fie încurajate, cel puțin până când prețul azi derizoriu al pământului se va normaliza datorită unei creșteri, separate, a rentabilității agriculturii? Asociațiile pot fi (ar trebui să fie) instituții de protejare a micilor proprietari, de apărare în fața unei noi tentative de expropriere brutală, de această dată cu instrumentarul liberalismului sălbatic, necenzurat de nici un rudiment de omenie. (Mărturisim că ne-a indignat satisfacția și aroganța cu care un ministru arătos și spilcuit anunța triumfător că în atâtea feluri amărâtul țăran român va fi în curând constrâns să concureze fără protecție cu ultraînzestrații fermieri din vest). Care va fi oare opțiunea politică a milioanelor de proletari agricoli pe care asemenea măsuri îi vor crea?

(va urma)

Prof. **Fred NĂDĂBAN**

P.S. *Aflăm cu bucurie că Președintele țării a intervenit salutar pentru finanțarea campaniei de primăvară și că guvernul pare a se dovedi destul de flexibil pentru a corecta măcar această componentă a politicii agricole.*

DE LA VORBE LA FAPTE...

La începutul Postului Mare din acest an, Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a lansat un apel la "reconciliere" între majoritatea ortodoxă și minoritatea greco-catolică din România.

Desigur, principial, demersul trebuie salutat; dincolo de imperativul ecumenic, care constituie esența eternă a învățăturii lui Hristos, perioada grea pe care o traversăm reclamă mai mult ca niciodată *o unitate internă*, morală și socială, a lumii românești.

Problema este alta: în ce măsură "reconcilierea" invocată, și de o parte și de cealaltă, depășește stadiul retoric și conjunctural? Nu este greu să se lanseze "apeluri"; ultima jumătate de veac a cunoscut o adevărată inflație de astfel de "apeluri", în toate sferele vieții publice. Se ridică întrebarea: sunt cele două tabere pregătite *lăuntric* să rezolve acest impas istoric și duhovnicesc? Sau, altfel spus: există *voința* reală și lucidă de soluționare a acestui conflict de multă vreme radicalizat?

Noi suntem, dintr-o experiență recentă, destul de speriați de cuvântul "reconciliere", pe care puterea neocomunistă l-a uzat demagogic, până mai ieri, săvârșind la adăpostul lui cele mai reprobabile abuzuri...

Adevărata împăcare trebuie să crească organic în sufletele credincioșilor (altminteri români cu toții), sub dreapta călăuzire a preoților și ierarhilor respectivi. Or, constatăm că, "în teritoriu", duhul învrăjbirii este mai degrabă întreținut decât atenuat de cei responsabili, atât dintr-o tabără cât și din cealaltă. Mai ales în Ardeal, tensiunea este în creștere, iar disensiunile religioase se intersectează alarmant cu anumite neînțelegeri politice și chiar etnice. În aceste condiții, se iscă bănuiala că una se vorbește și alta se face, și că totul devine, până la urmă, o sterilă zarvă a cuvintelor, răspunzând doar unor interese conjuncturale. Românul, circumspect din pricina prea multelor amăgiri tragice prin care a trecut de-a lungul vremii, nu poate scăpa de impresia că recentul demers patriarhal vine mai degrabă pe linia concesiilor politice pentru câștigarea bunăvoinței Occidentului (ducând, în ultima vreme, la un cumul de umilințe naționale, cu imprevizibile consecințe în viitor) decât pe linia autenticei responsabilități religioase.

Pentru a deveni cu adevărat *convingător* și *operativ*, demersul patriarhal trebuie dublat de schițarea unui cadru precis al "reconcilierii" preconizate (cât? cum? de unde? de când?), flexibil și realist, precum și de acțiuni concrete în acest sens (inițiative comune de combatere a forțelor anti-creștine sau pseudo-creștine, întâlniri bilaterale la toate nivelurile, soluționarea problemei spinoase a lăcașurilor de cult etc).

Dacă ideea unei *uniri* efective a Bisericii nu mai poate fi astăzi, după o mie de ani de dezvoltări specifice, decât o utopie aproape naivă, ideea *unității* lor împotriva dușmanilor comuni, precum și a propriilor inerții și prejudecăți, se arată deopotrivă posibilă și necesară.

Această unitate, exprimată în acțiuni concrete, iar nu în vorbe rotunde, ar putea fi temeiul adevăratei "reconcilieri", cu care suntem datori nu atât oamenilor, cât lui Dumnezeu.

Vasile A. MARIAN

Mărturisitori ai Tradiției

De la stânga la dreapta: **Mircea Eliade, Christinel Eliade & Paul Barbăneagră**

PAUL BARBĂNEAGRĂ: ÎNTRE TRADIȚIE ȘI TRAGEDIA LUMII MODERNE

Născut în 1929 la Isaccea, d-l Paul Barbăneagră alegea calea exilului în 1963 ("Eu am plecat nu pentru că îmi era frică de foame, cum își închipuie imbecilii ăia care susțin că noi am plecat în exil ca să nu mâncăm soia; am plecat pentru că mi-era teamă că voi fi obligat să fac rău altora. Să-i denunț, să-i bag la pușcărie..."). Stabilit în Franța, ajunge în scurtă vreme un maestru recunoscut al filmului documentar (de fapt, un mărturisitor prin imagine al valorilor spirituale ale Tradiției, un iscoditor subtil al sensurilor originare, prefăcând obiectivul cinematografic în smerit organ de receptare a Absolutului), mai ales prin ciclul închinat geografiei și arhitecturii sacre ("Căci ideea de Ierusalim Ceresc, care e prezentă în religia noastră, se regăsește, într-un fel sau altul, în toate religiile, în toate civilizațiile; adică, adevărata societate era realizată într-un spațiu care copia o cetate ideală din cer, dar nu pentru a ridica pietre în spiritul acela, ci pentru a face să trăiască această geografie sacră a Orașului, care era *orientată* – adică își amintea tot timpul ideile de origine – și care reușea să structureze, să împlinească omul, prin ritualuri legate de această curgere liturgică a anului..."), de care se leagă organic și faimosul documentar despre Mircea Eliade ("Nimeni nu poate să aibă pretenția că l-a traversat pe Eliade și l-a înțeles. Filmul meu a fost suspectat că ar fi vrut să-l *prezinte* pe Eliade. Nu e adevărat. Filmul meu nu e decât o invitație modestă la a-l iubi, la a-l respecta pe Eliade...").

Pasiunea pentru film se îmbină deci, în mod constant, cu aceea nutrită față de "studiile tradiționale". D-l Paul Barbăneagră își mărturisește mai ales doi maeștri spirituali: Mircea Eliade și René Guénon. Pe urmele și sub îndrumarea lor (directă sau indirectă), pornește în căutarea "originilor" și "sensurilor", înfruntând și deconspirând "criza lumii moderne". Franța smintelilor stângiste ("Pasiunea oarbă pe care am avut-o noi, românii, pentru Franța nu ne-a mai permis să gândim critic, începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Tot ce venea de la Paris era perfect. Nu ne-am dat seama că între timp Franța, în spiritul post-voltairianismului, prin Jules Ferry și Crémieux, se angajase într-un proces de alienare, pot să spun chiar de sinucidere intelectuală și spirituală. Eugen Ionescu a provocat acum câțiva ani, la Paris, un adevărat scandal, scriind, într-un mic articol din *Le Figaro*, că Franța nu a mai avut intelectuali autentici începând cu secolul al XVIII-lea...") este refuzată principial, în numele "Franței reacționare" ("O Franță care, cu eforturi disperate, a încercat în ultimele secole să păstreze vii în cetate adevărurile revelate și care merită să fie mai bine cunoscută azi în România. Ea «se întinde» între Saint Bernard și Gustave Thibon, trecând prin Pascal, Joseph de Maistre, De Bonald, Chateaubriand, Bernanos..."). Se mișcă în cercurile dreptei franceze tradiționale și se implică direct în promovarea guénonismului (a se vedea, bunăoară, volumul omagial *René Guénon: 1886-1951. Colloque du Centenaire – Domus Medica*, editat sub deviza "Humanisme & Tradition", la Editura "Le Cercle de Lumière", în 1993, și care se deschide cu un *Avant propos* de Paul Barba-Négra).

Întors în România după 34 de ani ("... pentru că în puținii ani care mi-au mai rămas de trăit aș vrea să particip la viața neamului meu, participare care mi-a fost interzisă vreme de 34 de ani..."), aduce cu sine mesajul dreptei europene, căreia îi găsește puncte de întâlnire și osmoză cu dreapta creștină românească, înțelegând prin dreapta nu doar o simplă orientare politică și ideologică (de altfel compromisă de excesele paranoice ale hitlerismului), ci modul tradițional de raportare la lumea lui Dumnezeu, la rânduielile eterne ("Să nu confundăm «dreapta politică», măruntă zvârcolire ideologică, cu rememorarea liturgică a principiilor revelate, care trebuie să constituie principala preocupare a adevăratei drepte. Această dreaptă – dreaptă pentru că se opune substanțial, adică *reacționează*, alienărilor și utopiilor progresiste – poate fi numită, pe drept cuvânt, *reacțiune*", în sensul pur și sănătos al cuvântului).

Încrezător în primenirea politică adusă de alegerile din toamna trecută, dar mai ales în destinul cultural al românilor ("... trebuie să impunem în Occident o imagine nobilă și adevărată a neamului nostru, și cred că nu o putem face, deocamdată, nici prin mijloace economice, nici politice, ci mai cu seamă prin ceea ce constituie adevărata noastră bogăție, adică *identitatea noastră culturală*"), domnia-sa a fost numit de curând consilier în Ministerul Culturii de la București, năzuind, printre altele, crearea "unei punți între București și Paris", pe care să nu mai circule însă doar "cuiele ruginite ale stângii franțuzești" și mimetismele dâmbovițene, ci adevăratele valori tradiționale ale celor două popoare europene, adevărata identitate a Franței și adevărata identitate a României, prea îndelungă vreme "marginalizate și sabotate". Altfel spus: "Memoria" Franței și a României împotriva vinovatelor și pierzătoarelor "uitări"...

Să-i dorim succes în această îndrăzneață luptă cu vremurile și cu prejudecățile, sperând, alături de domnia-sa, că, dacă un destin tragic ne urmărește totuși ("... criza lumii moderne ne-a adus în situația în care orice am face iese rău..."), tot vom dovedi măcar rectitudinea și înțelepciunea de a alege răul cel mai mic: o "europenizare" în spiritul lui Bach și Goethe, iar nu o "californizare" în spiritul lui Michael Jackson! Într-o lume bântuită de mania "integrărilor" forțate și nivelatoare, să ne păstrăm un rest de identitate înaintea lui Dumnezeu, căci "această curbă a decăderii, ca și Soarele care asfințește, anunță nu moartea definitivă, ci doar intrarea într-o «eclipsă», pentru a renaște după aceea".

(Am folosit în prezentarea de față, pe lângă alte informații, fragmente din interviurile acordate de d-l Paul Barbăneagră d-lor Cristian Bădiliță – "Cele două Franțe", în revista *Hyperion. Caiete botoșănene*, nr. 3-4/1996, pp. 43-48 – și Mihai Creangă – "Europenism și identitate națională", în cotidianul *România liberă* de sâmbătă 5 aprilie 1997, p. 18)

TEODOR BACONSKY: DIMENSIUNEA POLITICĂ A ORTODOXIEI

D-l Teodor Baconsky, noul redactor-șef al Departamentului "Viața spirituală" de la Televiziunea Română, titular al paginii – "Din polul plus" – rezervate problematicii religioase de către revista "Dilema" (unde a tratat în mai multe rânduri problema raporturilor dintre religie și politică, în fond dintre ordinea eternă a Spiritului și ordinea tranzitorie a Lumii), autorul recentului volum *Iacob și îngerul. 45 de ipostaze ale faptului religios* (care include, în secțiunea intitulată *Imperium et sacerdotium*, eseuri precum "Biserica și Cezarul", "Crucea democrației" sau "Cerul societății deschise"), a ținut de curând (marți 8 aprilie 1997, în incinta Academiei de Studii Economice) o utilă și pertinentă conferință despre *Ortodoxismul politic*, sub egida Societății Academice din România, în cadrul seriei "Doctrine politice" (program de conferințe anticipând un viitor volum colectiv pe această temă).

Pornind de la urmele destul de vagi de teologie politică din Noul Testament (constituind, în pofida puținătății lor, "temeiul oricărei *ortocrații*"), mai ales de la o analiză a noțiunii de *basileia* ("domnie"; "regalitate"; "împărăție"), ale cărei sensuri fluctuează între "aici" și "dincolo", între "veșnicie" și "veac", sugerând tainica lor unitate în Hristos, dar și complexa lor "dialectică" istorică (schițată de Sfântul Apostol Pavel și ulterior adâncită de Fericitul Augustin), conferențiarul a făcut un excurs sumar prin teologia politică a Bisericii creștine, de la fundamentele ei patristice, evocând diferitele ipostaze istorice ale relației Biserică-Stat (teocrația imperială bizantină, papo-cezarismul sau cezaro-papismul Occidentului etc.) și ajungând până la dificilele "provocări" ale modernității. Expunerea s-a focalizat apoi asupra ariei ortodoxe, greu încercate în ultimele veacuri, evidențiind atât pozițiile juste ale Ortodoxiei și contribuția ei organică în privința devenirii istorice a popoarelor răsăritene, dar amendând și anumite tendințe de "politizare a Ortodoxiei" (uneori atingând "gravitatea ereziei", ca în cazul așa-numitului filetism). În general, așa cum ne-o arată mai ales cazul Rusiei pravoslavnice, Ortodoxia (structurată administrativ în Biserici naționale autocefale) are a se feri de ispitele "etnocentrismului mesianic" (teoretizate de panslaviști și resimțite de Dostoievski însuși). În ce privește contemporaneitatea, Bisericile Ortodoxe trebuie să-și limpezească drumul, după încercarea-limită pe care a constituit-o, pentru cele mai multe dintre ele, teroarea comunistă. Se resimte tot mai acut, ne încredințează d-l Baconsky, nevoia unui mereu amânat *sinod panortodox*, pentru a se adopta o atitudine unitară, autorizată și consecventă față de problemele insolite ale actualității, în fața cărora Tradiția tace.

Problemele Ortodoxiei românești sunt, în mare, aceleași cu problemele generale ale lumii ortodoxe. Trebuie găsită calea depășirii anumitor inerții și mai ales soluțiile concrete ale armonizării Bisericii (instituție tradițională și ierarhică) cu statalitatea democratică (progresistă și egalitară). Acuzația de "fundamentalism" adusă Bisericii Ortodoxe Române (ca și Ortodoxiei în genere) este calificată de d-l Baconsky drept absurdă; o Religie sau o Biserică nu-și poate renega *fundamentele*, pentru a răspunde capriciilor ideologice ale momentului! Desigur, anumite excese – care nu sunt ale Bisericii, ci ale unor membri ai ei în particular, clerici sau mireni – trebuie amendate și evitate, în spiritul adevăratului ecumenism (aici a fost atinsă și problema raporturilor cu greco-catolicismul și romano-catolicismul, dar și aceea a reacțiilor față de expansionismul anumitor grupări sectare). "Naționalismul eclesiastic" sau "protocronismul ortodoxist", dacă există, nu reprezintă nicidecum o linie oficială a Bisericii, ci cel mult consecința incontrolabilă a unor neîmpliniri sau complexe istorice, ce trebuie abordate cu onestitate și realism. Nici un credincios nu trebuie să uite – aspect asupra căruia conferențiarul a ținut să insiste – că Biserica începe, într-un fel, de la fiecare dintre noi; Biserica nu se confundă cu ierarhia ei, nici cu rețeaua ei clericală, ci reprezintă o comunitate de viață duhovnicească văzută și nevăzută, care ne implică pe toți. Ceea ce reproșăm adesea "Bisericii" ar trebui să ne reproșăm mai întâi nouă înșine, ca mădulare responsabile ale ei.

Diferența dintre "Ortodoxie" și "ortodoxism" a fost doar în treacăt sugerată. Nu s-a abordat în nici un fel problema ortodoxismului legionar (acesta va face obiectul unei conferințe viitoare, programate pe 4 mai și rezervate de organizatori unui adversar notoriu al ideilor naționale și creștine: Dan Pavel!), nici a altor teorii sau proiecte "ortodox-etnocratice" ale perioadei interbelice. O idee ce merită reținută (și poate dezvoltată cu o altă ocazie) este aceea că omul creștin nu poate depăși până la capăt contradicția dintre "spiritual" și "secular" decât prin "jertfa de sine" (măsura supremă a împlinirii creștine a "dreptății").

În încheiere, a avut loc un dialog cu sala (asistența a fost alcătuită mai ales din tineret universitar), dialog marcat de contrastul nefericit între banalitatea sau obscuritatea întrebărilor și finețea sau verva răspunsurilor... Conferențiari am mai avea; public ne mai trebuie!

Pagină realizată de Răzvan CODRESCU

ÎN AJUNUL UNUI SCONTAT EVENIMENT EDITORIAL

STADIUL EDITĂRII TEXTELOR LUI NAE IONESCU

Despre dimensiunile legendare ale personalității lui Nae Ionescu (1890-1940) s-a scris în nenumărate rânduri în paginile revistei noastre. De data aceasta ne propunem să schițăm, în ajunul unui eveniment editorial pe care-l vom preciza spre sfârșitul acestui articol, stadiul pe care l-a atins editarea textelor provenite de la ilustrul profesor, fie că este vorba de pagini scrise de mâna sa, fie că este vorba de cursuri sau conferințe stenografiate de discipoli și admiratori.

În timpul vieții sale, Nae Ionescu nu a publicat decât un singur volum, a cărui inițiativă și îngrijire a aparținut discipolului și mai târziu asistentului său, Mircea Eliade; este vorba de o culegere de articole politice scrise între 1926 și 1933, apărută în 1937, la Ed. Cultura Națională, sub titlul *Roza vânturilor* (cu o scurtă prefață a autorului și cu o mai amplă postfață a îngrijitorului ediției). Într-un volum colectiv al Institutului Social Român (*Doctrinele partidelor politice*, Ed. Cultura Națională, București, 1924) îi mai apăruse (pp. 173-185) conferința despre *Sindicalism* (rostită în 1923). La acestea se adăugau câteva prefețe sau introduceri la volumele altora (cea mai faimoasă rămânând prefața la romanul *De două mii de ani* al lui Mihail Sebastian, amplu dezbătută în epocă; v. și ediția de la Humanitas, din 1990, cuprinzând *De două mii de ani...* și *Cum am devenit huligan*, unde textul lui Nae Ionescu figurează între pp. 7-25).

După moartea sa (survenită la 15 martie 1940, când nu împlinise încă 50 de ani), s-a constituit un "Comitet pentru tipărirea operei lui Nae Ionescu", alcătuit din foști studenți și colaboratori ai profesorului (Constantin Floru, Constantin Noica, Mircea Vulcănescu, ce au beneficiat și de sprijinul altora: D. C. Amzăr, Vasile Băncilă, Virgil Bogdan, Alice Botez, Cella Dona, Ștefan Teodorescu etc.), sub coordonarea academicianului Octav Onicescu. Acest comitet a editat patru cursuri celebre: *Istoria logicei* (1941, cu un memorabil portret al lui Nae Ionescu scris de Vasile Băncilă și cu o introducere colectivă, în care ni se oferă – pp. XXI-XXIV – un inventar aproape complet și destul de riguros "clasificat" al operei profesorului, însumând acolo 53 de titluri), *Metafizica* – I (1942; este vorba de cursul despre "Cunoașterea imediată", ținut în 1928-29), *Logica generală* (1943) și *Metafizica* – II (1944; este vorba de cursul despre "Cunoașterea mediată", ținut în 1929-30). În "Izvoare de filosofie. Culegere de studii și texte – II, 1943" (Ed. Bucovina – I. E. Torouțiu, București, 1944, pp. 1-52) vedea lumina tiparului teza de doctorat (în limba germană) susținută de Nae Ionescu la Universitatea din München, la 3 aprilie 1919 (*Die Logistik als Versuch einer neuer Begründung der Mathematik*).

Instaurarea regimului comunist a stopat publicarea și circulația în țară a scrierilor lui Nae Ionescu (considerat, din perspectiva noii ideologii oficiale, unul dintre capii "reacționarismului" interbelic românesc). În aceste decenii funeste, profesorului i-au fost reeditate anastatic în Occident, prin strădania românilor din Exil (mai ales a unor editori precum Ion Dumitru, Ioan Cușa, Traian Golea, G. Pișcoci-Dănescu etc.), volumul *Roza vânturilor* și cursurile de Logică și Metafizică editate în perioada 1941-1944. Mircea Eliade și Gh. Racoveanu i-au scos, la Freiburg, în 1951, o selecție de texte, sub titlul *Convorbiri*. La Wiesbaden, în 1957, D. C. Amzăr realiza o bună ediție, inteligent structurată și erudit adnotată, a articolelor naeionesciene pe teme religioase, sub titlul *Îndreptar ortodox*. Constantin Papanace reunea într-un volumaș, sub titlul *Fenomenul legionar*, patru conferințe ținute de Nae Ionescu în lagărul pentru legionari de la Miercurea Ciuc (mai 1938), destul de îndoielnic înregistrate, pe care le însoțea cu un cuvânt introductiv și cu un epilog comemorativ ("Semnificația jertfei Profesorului Nae Ionescu"); era publicația cu nr. 17 din seria "Biblioteca Verde" (Editura "Armatolii", Cetatea Eternă [Roma], 1963).

Din 1990, reîncepe editarea sau reeditarea lui Nae Ionescu în România. Ultimii șapte ani constituie perioada cea mai prolifică, sub aspect editorial, a destinului său postum. Cele mai multe titluri au apărut la editurile Humanitas și Anastasia, avându-i ca îngrijitori pe d-l Marin Diaconu și pe d-na Dora Mezdrea. Dacă însă Editura Humanitas a avut în vedere mai ales reeditarea unor titluri consacrate, Editura Anastasia s-a orientat spre textele inedite (puse la dispoziție mai cu seamă de d-na Anca Irina Ionescu, nepoata lui Nae Ionescu).

Începutul – destul de modest – l-a făcut controversatul Dan Zamfirescu, încă din vara lui 1990, reeditând anastatic volumul *Roza vânturilor*, căruia i-a adăugat o prefață personală ("La început de drum").

A urmat seria de la Humanitas: *Curs de metafizică* (1991 și 1995; ediție îngrijită de Marin Diaconu, cuprinzând cele două cursuri de metafizică editate inițial în 1942 și 1944), apoi *Cursul de logică* și *Cursul de istoria logicii* (ambele apărute în 1993, sub aceeași îngrijire); se adaugă, în 1994, volumașul *Grafologia. Scrisul și omul* (ed. M. Diaconu, având în *Addenda* interesantul eseu al lui Gh. Geană, "Scris și personalitate"), care conține micul studiu ce a dat și titlul ediției (reproducerea unei broșuri aproape uitate, publicate sub pseudonimul Nemo, în 1926) și articolul "Puțină grafologie" (ce apăruse în 1924, în "Ideea Europeană"). Se cuvine menționat că tot la Humanitas, în 1992, a apărut și singura carte serioasă *despre* Nae Ionescu scrisă până azi: Mircea Vulcănescu, *Nae Ionescu. Așa cum l-am cunoscut* (ed. îngrijită de Alexandru Badea).

În 1993, la Editura Fundației Culturale Române, a apărut volumul *Neliniștea metafizică* (îngrijit de același M. Diaconu), cuprinzând și prima versiune românească (realizată de acad. Alexandru Surdu) a tezei de doctorat a lui Nae Ionescu, *Logistica – Încercare a unei noi fundamentări a matematicii* (iar nu a "metafizicii", cum, dintr-o gravă eroare, figurează la începutul volumului și la Cuprins!). Restul textelor antologate se țin destul de greu la un loc, volumul în ansamblu rămânând neconvingător.

Tot în 1993, Biblioteca Apostrof (editură clujeană) scoate prima ediție (îngrijită de Marta Petreu) a cursului de filosofia religiei ținut de Nae Ionescu în 1925 (textul mai apăruse, în serial, slab îngrijit de George Gibescu, în revista "Viața Românească", de la Nr. 5/1990 până la Nr. 7/1991); volumul, purtând titlul editorial *Prelegeri de filosofia religiei*, a cunoscut deja o a doua ediție, în ciuda faptului că îngrijitoarea s-a transformat ulterior într-o aprigă adversară a faimosului profesor, pe care a căutat, mai ales în paginile "României literare" (Nr. 49-50/1994 și urm.), să-l scoată drept un ieftin plagiator! Oricum, volumul de la Cluj a deschis seria cursurilor inedite, editate direct după stenograme, serie ce va întregi treptat profilul spiritual, cultural și pedagogic al autorului.

Nae Ionescu în vila sa de la Băneasa (1938)

Cât privește broșura *Fenomenul legionar* (Antet XX-Press, București, 1993), ea reproduce ediția lui C. Papanace din 1963 (inclusă și în volumul *Istoria Mișcării Legionare scrisă de un legionar* [este vorba de cartea preotului Ștefan Palaghiță, *Garda de Fier spre reînvierea României*, precedată de o *Cronologie legionară*], îngrijit de Alexandru V. Diță, cu o prefață de Dan Zamfirescu, Ed. Roza Vânturilor, București, 1993; conferințele lui Nae Ionescu – pp. 350-362 – constituie un fel de anexă).

La Iași, Editura Timpul (colaborând cu publicistul Dan Ciachir, mare "năist" și autor al unei cărți intitulate *Gânduri despre Nae Ionescu*, Institutul European, Iași, 1994) a încropit două volume de publicistică, orientându-se mai ales spre texte anterioare sau ulterioare perioadei 1926-1933, pe care o acoperise Mircea Eliade în *Roza vânturilor*: primul, intitulat *Suferința rasei albe*, a apărut în 1994, iar al doilea, intitulat *Între filosofie și ziaristică*, a apărut în 1996.

Anul 1996 este marcat de apariția a trei cursuri *inedite* ale lui Nae Ionescu la Editura Anastasia. Primul (în colecția "Elita interbelică") este *Curs de istoria metafizicii* (ediție îngrijită de Marin Diaconu și Dora Mezdrea, cu o substanțială introducere – "Nae Ionescu – filosof", pp. 7-92 – de Ștefan Voinescu), datând din 1930-31. Celelalte două (ambele în colecția "Filosofia creștină", ambele datând din 1925-26 și ambele remarcabil editate de Dora Mezdrea) sunt *Problema mântuirii* [în textul litografiat: *salvării*] *în "Faust" al lui Goethe* (având drept prefață eseul "Criza moralei creștine" de Mircea Vulcănescu) și *Teoria cunoștinței* (volum deschis de studiul înrudit al lui Octav Onicescu, "Filosofia științifică").

Aceeași Dora Mezdrea (devenită astăzi cea mai competentă editoare a operelor inedite ale lui Nae Ionescu) a definitivat de curând o monumentală ediție (de aproape o mie de pagini) a corespondenței dintre Nae Ionescu și soția sa, Elena-Margareta Fotino, acoperind o perioadă de un sfert de veac (1911-1935). În curs de apariție la Editura Anastasia, ediția, cu un bogat aparat critic și istoric (ce contribuie nu doar la cunoașterea aprofundată – și deloc lipsită de surprize! – a *omului* Nae Ionescu, ci și a lumii românești interbelice), ilustrată cu facsimile și fotografii inedite, constituie *evenimentul editorial* la care ne refeream la începutul acestei expuneri. Probabil că ediția, în două volume, va ieși de sub tipar în preajma Sfintelor Paști (marcând, totodată, titlul cu numărul o sută al Editurii Anastasia).

Recapitulând, avem editate până acum teza de doctorat a lui Nae Ionescu (în germană și română), opt dintre cursurile sale universitare (pe teme de logică, teoria cunoașterii, metafizică și filosofia religiei), cele mai cunoscute dintre conferințele sale extra-universitare (pe teme politice sau culturale), aproape întreaga sa publicistică identificată (a publicat și multe texte nesemnate sau semnate cu varii pseudonime) și, foarte curând, o parte însemnată a vastei sale corespondențe. Ceea ce înseamnă cam 70% din totalul operelor păstrate.

Poate că toți acești pași importanți în editarea operei lui Nae Ionescu și în dezvăluirea fascinantei sale biografii (în care, adeseori, *realitatea* necunoscută covârșește *legenda* curentă!) vor grăbi realizarea marilor sinteze cu privire la viața și gândirea sa, ce au marcat profund o întreagă epocă de spiritualitate și de "aventură" românească...

Adolf VASILESCU

REDESCOPERIREA UNEI PERSONALITATI EXEMPLARE

CENTENAR VASILE BĂNCILĂ

Vasile Băncilă (1897-1979) a fost una dintre marile figuri culturale ale perioadei interbelice. Ne apare cu atât mai surprinzător faptul că, spre deosebire de mulți dintre contemporanii săi, la care poate fi raportat fără complexe, acest strălucit eseist este astăzi aproape ignorat de publicul mai larg, ba chiar și de o mare parte a admiratorilor actuali ai tradiționalismului și ortodoxismului dintre cele două războaie. Comparat, bunăoară, cu un Mircea Vulcănescu (cu care are atâtea afinități spirituale și față de a cărui operă nu este cu nimic mai prejos), destinul său postum se arată mult mai anevoios, deși cărțile i-au fost reeditate în egală măsură. Se pare că, în conștiința mai limpede sau mai obscură a posterității, pe Mircea Vulcănescu îl impune mai pregnant nu atât valoarea intrinsecă a operei, cât biografia mai "spectaculoasă", încununată tragic de moartea sa în detenție, cu acele memorabile vorbe din urmă, covârșind tot ce scrisese sau săvârșise mai înainte: "Să nu ne răzbunați!"... Vasile Băncilă are o biografie să-i zicem mai discretă, fără vreo aură de legendă; de aici, într-o lume grăbită și adeseori superficială, un interes mai mic în jurul numelui său și, în consecință, mai puțini cititori efectivi. Căci acesta este nodul problemei: deși reeditat în mare măsură, inclusiv cu textele lui cele mai reprezentative (în frunte cu amplul eseu *Lucian Blaga, energie românească*, până acum cea mai profundă analiză a coordonatelor etnice ale blagianismului, pe fondul unei îndrăznețe filosofii a spiritului românesc), Vasile Băncilă nu a ajuns să fie citit cu atenție și răbdare; dacă ar fi (fost) citit astfel (și nu doar ca "exeget" al lui Blaga!), altul ar fi (fost) locul ocupat de el în conștiința noastră publică. O lectură onestă și avizată va descoperi negreșit, în opera lui destul de întinsă și de diversă, reperele unei filosofii creștine încă foarte actuale, întemeiate nu doar pe o erudiție discretă, dar imensă, ci și pe o remarcabilă capacitate de observație și analiză a fenomenelor sociale sau spirituale, totul într-un stil seducător și limpede în același timp, în care ascuțimea gândului, adâncimea intuiției, relevanța termenilor și forța sugestivă a metaforei se topesc laolaltă, amintindu-ne că eseul poate fi, în ceasurile lui de grație, punct de convergență a tuturor virtuților cognitive sau creatoare ale culturii.

În *eseistul* Vasile Băncilă coexistă convingător filosoful, teologul, psihologul, pedagogul, sociologul și literatul. Gândirea sa este subtil subsumată credinței, cu o ortodoxie neostentativă, capabilă să se deschidă spre tot și spre toate fără a-și pierde temeiurile, împlinindu-se organic la răscrucea dintre religie și cultură, tradiție și modernitate, național și universal. Toate acestea fac din Vasile Băncilă un personaj cultural *exemplar*, altoit pe o vie conștiință românească și creștină.

De data aceasta, nu o viață fascinantă ne provoacă la cunoașterea operei, ci o operă fascinantă ne trimite spre taina unei vieți de o rodnică modestie, în căutarea *omului* ireproșabil care a fost Vasile Băncilă. Un om care a trăit intens măreția și declinul generației sale, pe care "teroarea istoriei" nu l-a putut anula și nici înjosi și pe care acum, la 100 de ani de la nașterea și la 18 ani de la moartea sa, s-ar cuveni să-l reîntâlnim esențial, fie în ce el a scris despre alții, fie în ce alții au scris despre el. Vasile Băncilă a reușit să întruchipeze în sine, precum sfinții de odinioară, *omul creștin* pe care l-a năzuit și despre care a mărturisit, devenind, pentru noile generații românești, un model ce nu așteaptă – în seceta de modéle autentice a lumii de azi – decât să fie descoperit și valorificat până la capăt.

Brăilean, ca și Nae Ionescu, Vasile Băncilă va fi unul dintre primii discipoli ai acestuia (în 1940, la moartea profesorului, îi va face un portret memorabil, care va fi publicat în fruntea *Istoriei logicei* din 1941, rămânând până astăzi unul dintre cele mai profunde texte despre personalitatea și gândirea lui Nae Ionescu). Ca vârstă, Vasile Băncilă este mai apropiat de marii dascăli ai "noii generații" (Nichifor Crainic, n. 1889; Nae Ionescu, n. 1890; Lucian Blaga, n. 1895) decât de elevii acestora (Mircea Eliade, n. 1907; Constantin Noica, n. 1909; Emil Cioran, n. 1911 etc.). Printre marii săi prieteni, se numără, în afara lui Nae Ionescu, un Nichifor Crainic, un Al. Busuioceanu, un Bazil Munteanu, un Lucian Blaga, un Ion Chinezu, un Grigore Nandriș, un Gheorghe Anghel etc. Licențiat în Filosofie (studiile urmate la București sunt completate cu o specializare la Paris), își începe bogata activitate publicistică în 1924 (desfășurată paralel cu activitatea didactică: la Școala Normală de Băieți din Brăila, iar apoi din București, la Liceul "Mihai Viteazu" și la clasa Marelui Voievod de Alba Iulia – Regele Mihai I). Este unul dintre colaboratorii constanți ai "Gândirii" și, alături de Nichifor Crainic, principal teoretician al "gândirismului" (cu o viziune culturală mai nuanțată decât cea a autorului *Nostalgiei Paradisului*). Colaborează însă la numeroase alte publicații ale epocii: "Gând românesc", "Ideea Europeană", "Revista de filosofie", "Revista generală a învățământului", "Satul și Școala", "Rânduiala" etc. În 1938 i-a apărut unicul volum antum: *Lucian Blaga, energie românească*. Contemporanii nu ignorau însă vasta sa operă risipită prin periodice, iar în 1940, în a sa *Istorie a filosofiei românești*, N. Bagdasar (altminteri atât de deosebit ca orientare) scria: "Vasile Băncilă a îmbrățișat cele mai variate teme, aducând contribuții interesante în aproape toate domeniile filosofiei. Astfel, metafizica, logica, etica, estetica, pedagogia, sociologia, filosofia culturii sau a religiei îl pot revendica deopotrivă"; cele două caracteristici fundamentale ale activității filosofice a lui Vasile Băncilă erau, după părerea autorului, "reflectarea liberă asupra problemelor, emancipată de spiritul de erudiție [...], urmându-și drumul lui personal, aducând soluții proprii sau dând sugestii semnificative" și "transpunerea problemelor pe care le ia în cercetare pe plan metafizic [...], indiferent cărui domeniu aparțin ele" (a se vedea, pentru o ediție mai recentă, N. Bagdasar, *Scrieri*, Ed. Eminescu, București, 1988, unde considerațiile despre Vasile Băncilă figurează între pp. 184-188). Și N. Bagdasar conchidea: "După Băncilă, filosofia este o sinteză de transcendentalism și naturalism [...] Băncilă însuși caracterizează viziunea lui filosofică drept «un totalitarism personalizat» sau «un ontologism care își aliază avantagiile umanismului, pus nu pe temeiuri factice de prezumție umană, ci pe recunoașterea primatului realității generale și vrerilor ei»" (idee comună, de altfel, lui Nae Ionescu și "școlii" lui). Din păcate, valul de teroare al comunismului îl va lovi și pe el, obligându-l la o îndelungată tăcere. Va continua să scrie, încrezător într-un viitor mai favorabil și fără a-și trăda nici o clipă principiile teoretice și morale. Numele său mai apare prin câteva reviste culturale ale anilor '70, dar esențialul operei sale este refuzat marelui public. Moare la 82 de ani și se află înmormântat la cimitirul Mănăstirii Cernica (unde-l vor urma în 1984 soția sa, iar în 1996 fiica sa, Ileana, ce a vegheat majoritatea reeditărilor de până acum).

Vasile Băncilă începe să fie retipărit semnificativ abia în 1987, când îi apare, sub egida "Revistei de istorie și teorie literară" (col. "Capricorn"), volumul de eseuri *Portrete și semnificații* (ediție îngrijită și adnotată de Ileana Băncilă, cu o prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga). Volumul cuprinde 20 de texte cu caracter mai mult evocator și mai puțin teoretic, precedate de un remarcabil eseu "Despre eseu" (text care s-ar cuveni să figureze astăzi în manualele de liceu, în fruntea capitolului despre eseistica interbelică).

Din 1993, opera sa este editată sau reeditată în mod susținut, ținându-se seama, în mare, de indicațiile sale testamentare. La Editura Marineasa din Timișoara (ce a deschis generos calea restituirii lui Vasile Băncilă) au apărut trei volume de *Aforisme și paraaforisme* (1993, 1994 și 1996), o nouă ediție (cu importante adaosuri) din *Lucian Blaga, energie românească* (1995), iar anul acesta urmează să apară un volum

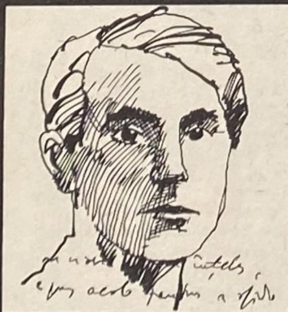

intitulat *Semnificația Ardealului*. La Editura Anastasia din București i-au apărut până acum trei titluri: *Inițierea religioasă a copilului* (ediția a doua – 1996; prima fusese scoasă, în condiții mai modeste, la Brăila, în 1995), *Duhul sărbătorii* (1996) și *Filosofia vârstelor* (1997), ultimele două conținând esențialul eseisticii sale. În planurile editoriale ale Anastasiei se mai află și volumul *Religia iubirii și Pestalozzi* (Vasile Băncilă ocupă un loc de seamă nu doar în istoria filosofiei, ci și în aceea a pedagogiei românești, astăzi atât de înstrăinate de marile izvoare creștine). În fine, la Editura Istros, din orașul natal al autorului, a văzut lumina tiparului *Copilărie și miracol brăilean* (1996).

În posesia fiului său, d-l Ion V. Băncilă, se află pregătite pentru tipar monografiile *C. Rădulescu-Motru* și *Schopenhauer*, *Spațiul Bărăganului* și două volume de corespondență (cu Bazil Munteanu și Lucian Blaga). În manuscrisele rămase de la Vasile Băncilă se mai află însă, potențial, încă 5-6 volume (eseuri – mai ales așa numitele "Mici testamente", memorialistică – mai ales "Carnețelele cu dinamită" din 1959-61, corespondență – mai ales cea cu Grigore Nandriș). Urmașii au în vedere și alcătuirea unui volum cu texte *despre* Vasile Băncilă (pagini remarcabile, dar unele puțin cunoscute astăzi, în ciuda notorietății autorilor: Nichifor Crainic, Lucian Blaga, Bazil Munteanu, Pompiliu Constantinescu, Petru Comarnescu, Ion Chinezu, Petre Pandrea, Constantin Noica, Anton Dumitriu, Nicolae Bagdasar, Gheorghe Vrabie, David Prodan ș.a.).

Într-o vreme de criză a culturii creștine și tradiționale în genere, reactualizarea lui Vasile Băncilă poate fi nu doar împlinirea unei datorii față de un om și de o generație de excepție ("N-am cunoscut un suflet ca al lui – mărturisea David Prodan în *Memoriile* sale; mă fericesc de a-l fi descoperit, de a mă fi împărtășit din fluidul lui imaculat, angelic. Îl văd înaintea ochilor, îl simt ca pe ceva unic, neasemuit cu nimeni și cu nimic din ceea ce am cunoscut în viață. A căzut subit, tot după un efort intelectual. Nu l-am văzut nici pe el mort și nici nu vreau să-l știu mort"), dar și un important serviciu făcut culturii naționale și spiritualității creștine ortodoxe, adică temeiurilor noastre istorice și sufletești, fără de care riscăm să nu fim altceva decât niște gravitoni sterili ai unei Europe crepusculare.

Răzvan CODRESCU

De câte ori îl citesc, stilul lui mi se pare atât de curat, atât de propriu și de autentic încât îmi amintesc de toate mirodeniile tari din grădina țărănească a casei mele părintești de odinioară. În scrisul lui Băncilă e busuioc și cimbru și mușcate, sunt esențe românești puternice și nealambicate, fiindcă vin direct din pământul unei profunde onestități intelectuale și al unei nealterate purități sufletești.

Nichifor Crainic

ÎNTRU POMENIREA POETULUI-CRUCIAT VIRGIL MAXIM

Luna trecută s-a mutat de la noi "nuntaşul cerului": poetul mistic şi luptătorul anticomunist Virgil Maxim. Născut în 1920 şi închinându-şi viaţa idealurilor creştine şi naţionale ale generaţiei sale, Virgil Maxim a pătimit peste 20 de ani în temniţele comuniste. "Când l-am cunoscut în închisoarea de la Gherla – îşi amintea Părintele Liviu Brânzaş –, executase deja 13 ani de temniţă grea şi mai avea în faţă încă multă suferinţă de îndurat. Toată tinereţea lui a fost o purtare a Crucii pe o Golgotă ce părea fără sfârşit. Celula închisorii a fost pentru el o veritabilă chilie de mănăstire, în care sufletul său, aspirând spre înalturi, s-a transfigurat în duhul lui Hristos. Din pricina condiţiilor istorice, acest om cu o puternică vocaţie mistică şi teologică a rămas un laic. În alte circumstanţe, ar fi devenit, cu siguranţă, un mare sacerdot [...] Poezia lui este o rugăciune profundă, rostită pe Golgota unei tinereţi martirizate". Am împrumutat aceste rânduri din Cuvântul înainte la volumul *Nuntaşul cerului. Poeme creştine cu teme isihaste* (Zalău, 1992); o selecţie din versurile acestui volum târziu al lui Virgil Maxim a apărut şi-n "Puncte Cardinale" (seria "Profiluri lirice"), pe pagina 3 a Numărului din februarie 1993. De această dată, apelând la aceeaşi sursă, publicăm trei poeme dedicate lui Constantin Brâncuşi (de la a cărui moarte s-au împlinit, chiar luna trecută, 40 de ani), mai recente şi mai elaborate, constituind o altă faţă a creaţiei sale lirice. Am vrut ca această pagină să constituie un modest omagiu adus atât geniului brâncuşian, cât şi poetului ce-a lăsat printre noi, prin dispariţia sa, un gol greu de umplut. Fie ca destinul postum al acestuia din urmă să fie mai fericit decât cel antum!

ÎNCHINARE LA TRILOGIA LUI BRÂNCUŞI

Masa Tăcerii

(Roata timpului! Constrângerea şi dilatarea timpului! Forma fără unghi mort! Puterea centrifugă şi centripetă!)

Tot coborând pe Jiu cu oile,
îşi revărsară curcubeul,
peste plaiuri, ploile...
Şi din rădăcinile brazilor
zburară de-odată cocoşii
pe culmile caselor
şi-ncepură să cânte... să cânte...
de răsuna Soarele
şi toate nemuritoarele...
Mi se făcuse foame,
mi se făcuse sete...
Da' ce foame!
Da' ce sete!
Cu ochii nu mă săturam văzând,
cu urechile auzind
şi cu inima poftind!...
Că mă ardea pe dinlăuntru,
ca de dragoste,
ca de pacoste!...
Nevasta tot râdea de mine
că-i spun vorbe sucite,
cu două şi cu nouă înţelesuri,
fierte cu dresuri...
Şi iată că dăm, într-o poiană,
de-o nevăzută moară!...
Morarul scosese pietrele-afară,
pe iarbă,
pesemne să le frece,
să le fiarbă...
Şi făcuse din ele o masă mare
(cum are pe-acasă fiecare);
ci-n locul celor trei picioare
pusese o altă piatră de moară...
Rânduise-mprejur
şi vreo douăsprezece scăunele...
ca nişte ceaunele,
ca nişte ceasornice vechi,
de-alea de se joacă copiii
cu/în nisip în/cu ele...
şi tot poftea drumeţii la cină...
Mă-mbia pofta din inimă...
Îmi sărutai nevasta
şi-o lăsai râzând
la Poartă... afară!
Dau să m-aşez la masă
şi-mi fac cruce...
Masa – goală!
Fără lingură,
fără strachină,
fără oală...
şi... cam departe...
Nu-mi venea la-ndemână:
mi-ar fi căzut mămăliga-n poală...
Şedeam...
şi mă uitam...
şi mă gândeam...
Iar Jiul curgea... curgea... curgea...
Şi parcă nu-nţelegeam
de unde-mi veneau în minte
atâtea sucite cuvinte:
"... anul, ca ziua...,
veacul, ca săptămâna...,
şi-o mie de ani,
în grămada asta de bolovani!..."
Morarul... parcă nu mai era...
parcă-l luase apa...
aşa se făcea...
Şi vatra mesei
începu să se-nvârtă de-odată
cu mine... anapoda...
Ca atunci când stai pe malul Jiului
şi te ia ameţeala,
şi malul lunecă-n sus,
şi te duce, te duce...
de unde vin toate câte nu-s,
de-a-ndaratelea...
Şi iată c-ai mei, toţi,
veniseră ca nişte hoţi
şi se-aşezaseră pe scăunele, furiş,
de-i vedeam cu ochii deschişi:
şi mama, şi tata, şi fraţii...
bunica... bunicul...
tot neamul... şi tot satul cu ei!...
Şedeau de vorbă,
roată, pe desăgei,
şi-şi aşteptau rândul la... moară!
Ehei!... Dar acum
parcă se-ntoarseră scăunelele cu ei
şi-i vedeam pe dedesupt,
ca-n oglinda Jiului...
Şi Jiul curgea, curgea peste ei...
şi-i măcina... şi-i mesteca...
şi-i făcea
mămăligă caldă de mei
de-o mâncai cu ochii de dulceaţa ei...
Şi Jiul jiá
şi mi se făcea
şi Dunăre... şi Mare...
şi Nistru... şi Tisă...
Carpaţi şi Câmpie
între patru hotare...
şi ou... şi ciocârlie...
şi peşte... şi narcis...
de toate, ca-n vis...
cum au fost de-o vecie!...
Dar acu... parcă da să se-ntunece...
Şi crugul cerului se oglindea în Jiu
de se zbăteau stelele Zodiacului
ca o morişcă de zmei zăpăciţi...
că mă luase iar ameţeala...
parcă mă dusese Măiastra
pe ăl'lalt tărâm... cu sminteala!...

Poarta Sărutului

(Poarta celor două taine: Viaţa şi Moartea! Condiţia reunificării în androginie a celor două principii: masculinul şi femininul, raţionalul şi afectivul... Creatorul Îşi oglindeşte Chipul în Creaţia Sa, integrându-l într-un act de cunoaştere şi recunoaştere reciprocă, într-o infinită creştere a iubirii, multiplicată în atâtea eu-uri determinate de un Eu nedeterminat)

... Şi numai ce-aud în inimă
că mă strigă la Poartă... Nevasta!...
Dau fuga să văd...
şi când colo... ce vis!...
o găsesc adormită...
ca moartă,
pusă-n Raclă, la Poartă,
Sus,
cum pui într-o ladă-de-zestre
un talisman...
un odor nespus...
Şi ce frumoasă!...
Mireasă!
O "Domnişoară" aleasă!
Ca o pasăre-n zbor,
ca un fus vrăjitor!...
Ah! Şi-o sărut... o sărut... o sărut...
şi mi-o aşez lângă mine
domol...
să nu mi-o trezesc...
să n-o scol...
Ce bine ne sta
pe aceeaşi pernă de vis,
Amândoi!
Parcă-alergam desculţi prin trifoi...
parcă treceam pe sub boltă de razahie...
acum, parcă mergeam la Cununie,
cu fluturi de-argint pe Căciulă şi Ie!...
Parcă eram aşa de-o vecie!...
Şi toată lumea
intra pe POARTĂ
cu INIMA într-o mână
şi cu MINTEA în cealaltă...
şi IEŞEA...
Rotund îngemănaţi, ca-ntr-un sărut,
şi-mbrăţişaţi, în convoi,
râdeau de bucurie
şi se sărutau cu noi...
Şi tot mergeam înainte,
şi ne-aduceam de toate aminte,
de când eram copii
şi lălăiam cântece fără cuvinte,
şi crestam cu briceagul nuiele
şi mânam mieluşeii cu ele...

Coloana Recunoştinţei

(Pomul Vieţii: a individului – modulul – şi a neamului – suprapunerea modulelor cu aceleaşi caracteristici. Transfigurarea materiei, Zborul, mutarea în transcendent)

...Dar... când s-ajungem la Hotarul
dintre Pământuri şi Ape,
numai ce vedem un Stâlp-de-Foc,
ca o vâlvătaie!...
Fără Început... fără Sfârşit...
ca Scara din visul lui Iacov
când s-a culcat cu capul pe altar
ca pe-un ceaslov...
Da, parcă era de piatră...
de fier...
văpaie până-n Cer...,
ba
se făcea,
ba
se desfăcea
şi
iar se-mplinea
şi
se tot 'nălţa...
Şi mări... de-odată
parcă
era stâlpul nostru de nuntă
din ogradă...
sau
ăl de la hodaie,
pe care-l cioplise badea Şofron
şi zisese
că-n pădure, sub el,
nu mai crescuse nici o "păstaie"...
Mi-aduc aminte
cum mă rezemasem de el...
şi-l îmbrăţişai,
şi-l sărutam,
şi mă-nchinam,
şi-i jurai Puicuţei...
Da' ce nu-i jurasem?!...
O droaie de vorbe...
dar numai în gând,
că-n fapt nu-ndrăznisem...
Şi-o-mbrăţişai,
şi-o sărutam...
Şi-o sărutai,
şi-o-mbrăţişam...
şi râdeam... şi plângeam...
şi plângeam... şi râdeam...
de ni se-mpreunară lacrimile pe obraz,
şirag, de bucurie...
Fire-ar să fie... că nu mai ştiu:
a fost aşa...
sau...
aşa o să fie?!...

– Măi Constandine
(c-aşa-l chema pe ciobănaşul pe care
îl luasem cu mine să dea după oi),
cine te puse, neică, pe tine
(că parcă-n vis el le făcuse toate),
cine te puse, Neică Constandine,
să izvodeşti atâtea semne minunate,
de ne lăsaşi cu sufletele-nfiorate?!...
– Ia, aşa mi-a venit mie
şi-aşa am vrut!
Să se bucure lumea, iarăşi,
ca la-nceput,
de frumuseţile simple şi sfinte
pe care le vedea,
cu care vorbea
şi pe care le-a pierdut...
prin pietre,
prin lemne,
prin lut...
C-aşa m-am gândit eu,
ca un dumnezeu,
la Stână, demult!...
– Măi, da' ce Minte,
ce Inimă
şi ce Mână năstruşnică ai!...
Te-o fi hărăzit Sfântul şi pe tine
cu vreo Cunună din Rai!...
Dar acum, hai,
grăbeşte să mulgem oile,
că dă soarele-n strungă!
Mănâncă şi te hodineşte,
că mâine
ieşim iar, la Cântatul Cocoşului,
cu ele pe plai...
şi iar luăm Visul de la cap...
Hai, Constandine, hai!
C-a zburat Măiastra,
cu visele tale,
cu visele noastre,
în lume şi-n Rai...
Hai, Constandine!... Hai!

PE MARGINEA STIINTELOR

aspecte din biologie

I. Restaurarea spirituală începută în 1989 n-a lichidat toate consecinţele doctrinei materialiste care, deşi a înregistrat un recul, continuă să reziste prin teorii ca istorismul în filosofie, progresul infinit în sociologie sau evoluţionismul în biologie. Acesta din urmă continuă să fie promovat pe scară largă (de la învăţământ până la filmele documentare TV) ca o achiziţie definitivă, pe deplin articulată, deşi încalcă cele mai elementare principii ale cercetării ştiinţifice, materialul faptic pledând covârşitor împotriva ei.

Se ştie că o ipoteză nu poate fi impusă ştiinţific dacă nu respectă câteva condiţii: ea trebuie să fie formulată pe baza faptelor, iar testarea prin observaţii şi experiment să arate că cele prevăzute se realizează. Chiar evoluţioniştii admit că aceste condiţii nu sunt satisfăcute de teoria lor, care întâmpină obstacole serioase, pe câteva din ele axându-se în continuare.

Mai întâi, documentele fosile indică salturi bruşte şi nu schimbare treptată. Astfel, începutul etajului cambrian este marcat de o ruptură spectaculoasă între organismele unicelulare şi marea varietate de specii marine, multe cu cochilie, perfect dezvoltate. Necesitând o evoluţie liniştită (fără cataclisme majore) şi îndelungată pentru a justifica selecţia, teoria nu poate explica această "fractură" în coloana stratigrafică ("verigile de legătură" lipsind), care de altfel e departe de a fi singura. Pe de altă parte, formarea fosilelor reclamă o îngropare rapidă, catastrofică, altfel organismele moarte nu s-ar putea păstra. Paleontologul Dan Patrulius[1], evoluţionist, recunoaşte că "...moartea în masă a vieţuitoarelor şi îngroparea lor rapidă necesită condiţii particulare, izolate în timp şi spaţiu, de multe ori adevărate cataclisme... Pentru ca resturile vieţuitoarelor de altădată să parvină până la noi au fost necesare mari glaciaţii, cataclisme vulcanice, inundaţii de mari proporţii, ploi torenţiale care să smulgă munţilor sedimentele, pentru a le împrăştia apoi în mări şi lacuri, furtuni răscolitoare, care să ridice praful şi nisipul deşerturilor, pentru a acoperi savanele cu turmele lor de animale cu tot, cutremure care să dizloce masele acumulate ale sedimentelor, împrăştiindu-le pe fundul mării, perioade de secetă cumplită, care să devasteze imense suprafeţe continentale".

Un singur lucru nu lămureşte autorul: dacă condiţiile sunt "izolate în timp şi spaţiu", cum se explică universalitatea registrului fosil?

O lovitură dată evoluţionismului sunt şi descoperirile unor exemplare vii ale unor specii crezute de mult timp dispărute, şi prezentate ca etape de evoluţie, cum ar fi peştele *Latimeria*, un crossopterigian a cărui formare era considerată încheiată în mezozoic, molusca *Neopilina* din paleozoic, pisica de mare *Chimera monstrosa*, cu caractere specifice artrodirelor (peştilor "cu armură") din aceeaşi eră, şi multe altele (v. *op. cit.*)

În al doilea rând, cercetările au dovedit că genele sunt mecanisme de puternică stabilizare, principala lor funcţie fiind de a *împiedica* apariţia întâmplătoare a caracterelor, astfel că cei ce vedeau în mutaţii modul de selecţie al variaţiilor pozitive, sunt contrazişi de fapte. Cum arată şi fizicianul pasionat de biologie E. Schrödinger[2], mutaţiile - consecinţă a salturilor cuantice "cu prag" - pentru a fi favorabile selecţiei naturale, trebuie să fie rare, cum şi sunt. Dacă nu ar fi aşa, cele nocive ar prevala asupra celor avantajoase, cum au demonstrat experienţele. Complexitatea celor mai multe organisme este de neimaginat ca rod al modificărilor genetice aleatoare. Mutaţiile efectuate pe *Drosophila* au confirmat, că la una favorabilă, câteva mii sunt nocive. Specii mutante au fost puse în concurenţă cu specii normale, fiind eliminate după câteva generaţii. De altfel, nici o mutaţie nu a produs vreo altă celulă, ci variaţii în cadrul aceluiaşi tip, după cum şi specia a rămas aceeaşi.

Mulţi savanţi oneşti recunosc viciul fundamental al teoriei. Botanistul suedez H. Nilsson[3] afirmă tranşant că "nu este posibil să faci nici măcar o caricatură a evoluţiei, pornind de la fapte paleontologice. Documentele fosile sunt astăzi atât de complete încât... nu poate fi invocată raritatea lor pentru a explica absenţa liniilor intermediare. Lacunele sunt absolut reale şi ele nu vor putea fi completate niciodată". (*Sintetische Artbildung*, 1953). În fine, un alt evoluţionist, Fr. Hitching pune punctul pe i, apreciind că darwinismul şi evoluţionismul de azi sunt "atât de nesatisfăcătoare încât merită să fie tratate drept chestiune de credinţă". (*The Neck of the Giraffe*, 1982)

II. E limpede că, în aceste condiţii, întreaga sistematică a biologiei trebuie să se ferească a mai fi tributară teoriilor la modă, necesitând o revizuire atentă, după principii cu o sporită capacitate de unificare a faptelor. Fără a revendica aceste pretenţii, nefiind specialişti, trecem în revistă şi alte orientări.

Dintr-un unghi metafizic, Fr. Schuon[4] propune o ierarhizare generală a lumii manifeste în funcţie de doi factori complementari, existenţa şi inteligenţa. În raport cu Principiul transcendent, prima acţionează diferenţiator, iar a doua unificator, astfel că la regnurile inferioare (minerale, plante) inteligenţa este exterioară, dată de natura lor (de unde bogăţia de forme şi specii), iar pe măsură ce complexitatea vietăţilor creşte, inteligenţa se confundă tot mai puţin cu natura lor, ajungând, la om, să se opereze în interiorul unei singure specii, dar cu un grad remarcabil de libertate.

Cu alţi termeni, dar în acelaşi fel, gândea L. Blaga[5], deosebind două moduri fundamentale de experienţă: *morfologic* şi *ontologic*. Dacă modurile morfologice sunt numeroase, practic inepuizabile în Univers (dar îngustându-se către vârful piramidei regnurilor), modurile ontologice sunt doar câte unul pentru fiecare regn: *cristalele* au o experienţă umplătoare a unui spaţiu, fără orizont dincolo de propriul volum: *plantele* sunt întreguri organizate final, capabile de reacţii inteligente în raport cu orizontul lor; *animalele* au şi iniţiative faţă de mediu, iar "omul deplin" îşi creează un mod ontologic propriu, trăind într-un "orizont saturat de mistere spre care este orientat".

O altă intuiţie comună a celor doi autori citaţi mai sus, este legătura dintre frumuseţe şi inteligenţă, văzută ca înţelepciune divină revărsată asupra creaţiei. Pornind de aici, putem constata că pe treptele inferioare inteligenţa se camuflează într-o exuberanţă de forme şi culori, abilităţi, tropisme, ilustrând un frumos "natural" care poate uimi prin fenomene precum reacţia coordonată a frunzelor de *Mimosa pudica* la atingere, construcţiile perfecte ale unor insecte, etc., dar care, de fapt, nu sunt decât forme exterioare de inteligenţă, strâns legate de imperativele de supravieţuire şi armonizare cu mediul. La organismele complexe, ea câştigă în autonomie, s-ar putea spune că *se trezeşte* progresiv, acesta fiind şi izvorul secret al frumuseţii lor; ansamblul se înfăţişează mai împlinit, atrăgând nu atât prin aptitudini care "iau ochiul", cât prin această enigmatică frumuseţe pe care o degajă făptura devenită semn al unei inteligenţe spiritualizate. Totodată, nemaifiind atât de fixată, ea amplifică disponibilităţile de mişcare, mod de hrănire etc. Din punctul de vedere al raporturilor cu mediul, omul nu este nici pe departe atât de perfect ca unele specii, adevărate miracole de adaptare. Dar libertatea inteligenţei îi permite să o aplice flexibil, în funcţie de împrejurări, astfel că nici o altă vietate nu poate trăi în ecosisteme atât de varietate, acoperind întreaga planetă.

De aceea, o clasificare biologică trebuie să ia în considerare, în afară de morfologie, reproducere şi nutriţie, uşurinţa cu care se integrează în diferite contexte de biocenoză şi habitat, un organism fiind cu atât mai "evoluat" cu cât câmpul de reacţii la determinaţiile mediului se lărgeşte, ele trecând totodată de la simpla ingeniozitate, la iniţiative cu adevărat creatoare. S-ar putea întocmi o ierarhie generală a întregii manifestări, pe baza termenilor "creaţie" şi "producţie", cu semnificaţii ce se vor preciza după cum urmează:

1) Divinitatea este creatoare în sens absolut. Ea dă naştere la:
2) Creaţia însufleţită
- vietăţi creatoare (omul)
- vietăţi reproductive (celelalte specii vii)
3) Creaţia neînsufleţită, non-reproductibilă, dar productibilă în sensul polimorfiei materiei, de virtual nesfârşite manifestări. Ea nu are capacitatea de a se autoreplica, dar *suportând* cele mai multe influenţe, se manifestă printr-o multiplicitate de stări mai mult sau mai puţin efemere (accidente, aparenţe).

Observăm, astfel, că viaţa e generatoare de întreguri, totalităţi, spre deosebire de creaţia nevie, care "produce" cu atât mai specializat, mai fragmentar, cu cât este mai exterioară în raport cu creaţia vie. Multiplicitatea "modurilor morfologice" ale regnurilor umile se arată şi prin faptul că înmulţirea vieţuitoarelor simple este în genere mult mai prodigioasă decât a celor complexe, dispunând şi de posibilităţi suplimentare. În schimb, marja de acţiune faţă de mediu este tot mai largă către vârful piramidei, ajungând la libertate totală, ceea ce obligă la o creaţie perpetuă, la continua (re)punere a datelor experienţei în ecuaţia fiinţării. Căci tocmai pentru a-şi putea menţine această libertate, omul trebuie să creeze necontenit, începând cu condiţiile de supravieţuire, până la încercările de "revelare a misterului". În aceasta constă paradoxul libertăţii: practic, ea îşi creează propriul moment, se creează pe sine.

Altfel spus, libertatea se degajă (eliberează) pe sine din existenţă prin creaţie.

Florea TIBERIAN

Note

1) *Călătorie în mările trecutului*, Ed. Ştiinţifică, Buc., 1971, p.46.
2) *Ce este viaţa?* şi *Spirit şi materie*, Ed. Politică, Buc., 1980, p.60.
3) Citat în *Cum a apărut viaţa - prin evoluţie sau prin creaţie?*, publicaţie a "Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania", 1988. Profităm de ocazie pentru a saluta înfiinţarea la Buzău a Institutului Ortodox Român de Ştiinţe Creaţioniste, de la care aşteptăm materiale şi lucrări ştiinţifice în sprijinul creaţiei lumii şi a omului (ca şi o campanie pentru predarea în şcoli a acestei teorii, paralel cu evoluţionismul), pentru a nu mai fi la discreţia interpretărilor protestante a dovezilor în favoarea ei, dovezi pe care, de altfel, cărţi precum cea de mai sus le prezintă cu probitate, indicând sursele.
4) *Despre unitatea transcendentă a religiilor*, Ed. Humanitas, Buc., 1994, pp.82-83.
5) *Artă şi valoare*, Ed. Humanitas, Buc., 1996, pp.17-19.

PE MARGINEA STIINTELOR

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

Omilie la Joia Mare: Vânzarea săvârşită de Iuda

Timpul de față ne aduce aminte a vorbi despre grozava crimă a celui ce L-a vândut pe Hristos Domnul. În ziua aceasta Iisus fu predat de ucenicul Său în mâinile iudeilor.

Însă voi, ascultând acestea, nu vă tânguiți pentru Iisus cel vândut, ci mai degrabă tânguiți-l și jeliți-l pe Iuda, vânzătorul Său. Căci Iisus, prin aceea că a fost vândut, a mântuit lumea, pe când Iuda, prin vânzarea sa, și-a dus sufletul la pierzanie. Iisus cel vândut șade acum de-a dreapta Tatălui, în veci; iară Iuda vânzătorul își are locul în iad, suferind pedeapsă veșnică și neîmblânzită. Așadar, Iuda este cel ce trebuie tânguit, așa cum și Hristos Însuși, uitându-se la el, l-a tânguit și l-a plâns. „Căutând la el, s-a turburat cu duhul și a zis: Unul dintre voi Mă va vinde" (In. 13, 21). Dar de ce oare s-a tulburat El? Mai întâi spre a arăta cât de mare este iubirea Sa de oameni, câtă îndurare și câtă bunătate se găsește la Domnul! Cel vândut plânge pentru vânzător! El îl plânge însă și pentru ca să-i dea prilej de a se lăsa de vânzarea sa. Dar fiindcă sufletul aceluia nu mai primea sămânța mântuirii, fiind nesimțitor la îndemn și deșteptare, de aceea, întunecându-se de patimă, s-a aruncat în prăpastie. Îndelunga răbdare și sfatul Domnului Său nu i-au ajutat lui la nimic. Și tocmai de aceea îl plângea Iisus, căci vedea că Iuda, după atâta învățătură și atâtea sfătuiri, totuși s-a aruncat în bezna pierzării. Pentru acesta Domnul simțea compătimire și plângea; iar prin aceasta ne-a învățat să-i plângem mai degrabă pe aceia care fac relele, nu pe aceia care le suferă. Astfel, cel ce suferă nefiind vinovat, pe acela mai vârtos se cade să-l fericim. Pentru aceea a zis Hristos: „Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerului" (Mt. 5, 10). Așadar, vedeți ce folos aduce faptul de a îndura relele. Dar priviți și la pedeapsa celor ce fac rele. După ce Pavel a vorbit despre făcătorii de rele, el a adăugat: „Sfârșitul lor va fi după faptele lor" (II Cor. 11, 15); și în alt loc: „Mânia lui Dumnezeu a sosit, în sfârșit, asupra lor" (II Tes. 2, 16). Așadar, e vădit că făcătorii de rele moștenesc mânia lui Dumnezeu.

Însă eu, iubiților, nu vă spun aceasta în zadar, ci pentru ca pe viitor să nu vă mai mâniați pe cei ce vă fac rău, ci mai vârtos să-i jeliți și să-i plângeți; căci cei care vă fac vouă rău pe nedrept, tocmai aceia sunt cei mai nenorociți. De aceea noi, după porunca Domnului, să ne rugăm pentru dânșii și să cerem de sus ajutorul cel dumnezeiesc. Chiar pentru propriul nostru folos trebuie să-i iertăm pe cei ce ne jignesc, căci prin aceasta noi primim mai mult decât dăm. Tu întrebi: în ce chip primesc eu mai mult decât dau? Ascultă cu luare aminte: când tu ierți vrăjmașului greșalele pe care le-a făcut el împotriva ta, ți se vor ierta și ție păcatele pe care le-ai săvârșit împotriva lui Dumnezeu. Acestea din urmă sunt multe și greu de iertat, pe când cele dintâi sunt chiar ușor de iertat. Păcatele tale împotriva lui Dumnezeu sunt cei zece mii de talanți din Evanghelie; iară păcatele aproapelui împotriva ta sunt numai cei o sută de dinari. Dacă tu ierți aproapelui tău cei o sută de dinari, ți se vor ierta și ție cei zece mii de talanți.

Dar să ne întoarcem iarăși la cuvântarea noastră despre crima Iudei și să vedem mai îndeaproape cum a fost vândut Domnul nostru. Însă, ca să cunoaștem bine nebunia vânzătorului, nemulțumirea ucenicului și nespusa bunătate a Domnului, să ascultăm povestirea Evanghelistului însuși. „Atunci – zice el – unul din cei doisprezece, care se numea Iuda Iscarioteanul, mergând la Arhierei, a zis lor: Ce-mi veți da mie, și eu Îl voi da pe El vouă?" (Mt. 26, 14-15). Aceste cuvinte se pare că sunt foarte lămurite și că nu cuprind nimic altceva decât ceea ce se arată la întâia privire. Însă, dacă se cercetează cu dinadinsul toate zicerile, atunci ele ne dau mult și adânc de gândit.

Mai întâi trebuie să socotim timpul. Evanghelistul nu zice simplu: „El s-a dus la Arhierei", ci adaugă: „Atunci s-a dus" etc. Pentru ce Evanghelistul ține să precizeze astfel timpul? Aceasta nu este în zadar. Căci mai înainte venise la Iisus o femeie cu un vas de alabastru și vărsase unsoarea cea prețioasă pe capul Lui. Ea a arătat multă credință, multă prețuire, multă supunere și dăruire. S-a lăsat cu totul de viața ei cea de mai înainte și s-a făcut mai chibzuită și mai curată. Deci în vremea când păcătoasa s-a îndreptat, ucenicul L-a vândut pe învățătorul său. În vremea când păcătoasa a vărsat asupra Domnului vasul cu mir și I-a șters picioarele cu părul său, arătându-I lui Hristos mare respect și stârpindu-și prin mărturisire toate păcatele, ucenicul, deși văzuse toate acestea, s-a dus spre a săvârși vânzarea sa cea rușinoasă. Aceea s-a ridicat din bezna păcatului la cer; pe când acesta, măcar că văzuse mii de minuni și de semne și măcar că primise nenumărate învățături, totuși a căzut în bezna iadului. În astfel de mare nenorocire îl aruncă pe om ușurătatea minții lui și voința cea răzvrătită. De aceea zice Pavel: „Cel ce crede că stă neclintit, să ia aminte, ca să nu cadă" (I Cor. 10, 12). Dar cineva ar putea să zică: dacă Hristos a putut s-o atragă la Sine pe păcătoasă, pentru ce n-a putut El să-l atragă la Sine și pe ucenic? Negreșit, El putea să-l atragă la Sine, dar n-a voit să-l silească, ci a ținut să-i lase voia liberă, netârându-l la Sine cu de-a sila. De aceea zice Evangelistul: „Iuda s-a dus", adică el n-a fost chemat, n-a fost silit de cineva, nici sfătuit, ci de bună voie a întreprins acest pas, s-a grăbit de bună voie la fapta cea de rușine, de nimic altceva împins la vânzarea Domnului Său, fără numai de răzvrătirea lui cea lăuntrică.

Evanghelistul spune mai departe: „Unul dintre cei doisprezece s-a dus" etc., și în aceste cuvinte zace o pâră nu mică. Adică ele vor să spună că tocmai unul dintre cei aleși, care în toate zilele umblau cu Domnul și se învredniciseră de o așa de mare încredere, tocmai unul dintre aceștia L-a vândut. Aici se vede totodată o dovadă de bunătate și de îngrijire îndelung răbdătoare a Domnului, care până în seara cea de pe urmă l-a îngăduit și l-a îndemnat spre îndreptare pe vânzătorul și pe tâlharul.

Ai văzut cum păcătoasa a dobândit harul, iară apostolul a apucat calea pierzaniei. De aceea, uită-te la păcătoasă și nu te îndoi de iertate, dar uită-te și la prăbușirea apostolului și nu fii lipsit de grijă, nici nu te bizui; amândouă acestea sunt pierzătoare! Inima noastră este foarte plecată spre păcat și voința noastră este foarte schimbătoare; de aceea, noi trebuie să ne asigurăm și să ne întărim din toate părțile. „Unul dintre cei doisprezece s-a dus". Vezi din ce bună tovărășie s-a rupt el și ce mare nenorocire este ușurătatea minții?

Evanghelistul zice mai departe că cel ce s-a dus se chema Iuda Iscarioteanul. Îi spune astfel spre a-l deosebi de un alt Iuda, cu porecla Tadeu, frate al Sfântului Iacov cel tânăr. Dar pentru ce îl numește el, după locul nașterii sale, „Iuda, cel zis Iscarioteanul", când ar fi putut să-l numească „Iuda vânzătorul"? El face aceasta pentru ca să ne îndemne a ne ține limba curată de vorbele cele de ocară; de aceea se stăpânește a-l numi „vânzătorul". Să ne învățăm, deci, a nu vorbi rău despre nici unul dintre vrăjmașii noștri. Dacă Evanghelistul chiar împotriva vânzătorului Domnului nu întrebuințează nici un cuvânt aspru, cum am putea noi să aflăm iertare atunci când îi hulim pe cei de aproape ai noștri? Ba încă noi îi batjocorim nu numai pe vrăjmașii noștri, ci și pe cei ce se apropie de noi fără gânduri necurate. Vă conjur, să nu mai fie una ca aceasta! Ascultați numai ce zice Apostolul Pavel: „Nici un cuvânt putred să nu iasă din gura voastră" (Efes. 4, 29).

Iuda a zis către Arhierei: „Ce-mi veți da mie, și eu Îl voi da pe El vouă?". Ce vorbă nelegiuită, ce crimă nebună! Noi, iubiților, tremurăm numai gândindu-ne la aceasta. Cum a putut o gură omenească să vorbească astfel, o limbă omenească să se miște spre asemenea grăiri? Cum s-a putut ca buzele să nu înțepenească și înțelegerea să nu se cutremure? Spune, Iudo, pentru ce ai vândut tu pe Domnul tău? Aceasta a făcut-o iubirea de argint – rădăcină a tuturor răutăților, patimă care întunecă sufletele noastre; ea face să se uite chiar legile firii, răpind judecata cea sănătoasă și stârpind toată amintirea prieteniei sau a cuviinței; când iubirea de argint ajunge să orbească o dată ochii duhului nostru, atunci noi umblăm cu totul în întuneric. Ca să te convingi desăvârșit despre aceasta,

☞

"RĂZBOI" ȘI "PACE"

Este "pacea" evanghelică la care ne cheamă Hristos opusul războiului ca înfruntare armată? Este compatibil războiul cu spiritul creștin într-o măsură oarecare? Îi este îngăduit creștinului să ridice "sabia", arma în general?

Întrebările acestea nu-s deloc ușoare. Există, desigur, soluția răspunsurilor simpliste: acel "nu" categoric al anumitor grupări sectante (care refuză serviciul militar și orice atingere a unei arme) sau retorica umanitaristă a "pacifismului" modern, ajunsă la lozinca paradoxală a "luptei pentru pace" (într-un secol al celor mai cumplite masacre războinice ale istoriei!).

Sunt câteva lucruri care ne avertizează asupra *complexității* problemei; nu ne putem îngădui aici să forțăm niște răspunsuri, ci doar să atragem atenția asupra acestei complexități, ce sfidează abstracțiunea – oricât de bine intenționată! – a lozincilor curente.

Mai întâi că "pacea" evanghelică ("Fericiți făcătorii de pace, căci aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" – *Matei* 5, 9) ne apare mai degrabă, asemenea celorlalte "fericiri" ale Predicii de pe munte, ca o problemă de atitudine *interioară* și *individuală*; nu este pacea în sens politic, ci în sens duhovnicesc. Dar chiar și pe planul acesta lăuntric, ea nu exclude – ba chiar implică – "războiul nevăzut", lupta paulinică a omului duhovnicesc cu ispitirile de orice fel.

Vorbind în pilde, Iisus spune: "Întoarce sabia ta la locul ei, că toți cei ce scot sabia de sabie vor pieri!" (*Matei* 26, 52). Dar tot El: "Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie" (*Matei* 10, 34). Și, înaintea prinderii Sale, în noaptea Ghetsemanilor: "Acum [...] cel ce nu are sabie să-și vândă haina și să-și cumpere" (*Luca* 22, 36). Acest joc al conotațiilor nu poate fi redus nicidecum la denotația curentă a "sabiei" și a "păcii"...

Iar *blândul* Iisus, Cel ce se ruga pentru cei ce-L răstigneau ("Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac" – *Luca* 23, 34), ni se înfățișează altădată și-n ipostaza *biciuitorului*: "Și-a găsit șezând în Templu pe cei ce vindeau boi și oi și porumbei, și pe schimbătorii de bani. Și făcându-și un bici de ștreanguri, i-a scos pe toți afară din Templu, și oile și boii, și schimbătorilor le-a vărsat banii și le-a răsturnat mesele. Și celor ce vindeau porumbei le-a zis: Luați acestea de aici! Nu faceți din casa Tatălui Meu casă de negustorie! Și și-au adus aminte ucenicii Lui că este scris: «Râvna casei Tale mă mistuie»" (*Ioan* 2, 14-17). Așa se explică, poate, și gestul Sfântului Nicolae, cel ce l-a pălmuit pe ereticul Arie în plin sinod ecumenic, apărând Biserica, precum Hristos apărase odinioară Templul.

Printre alte nume ale lui Dumnezeu, Biblia ne-a familiarizat și cu acela de "Domnul oștirilor" (*Sabaot*); dacă Vechiul Testament este plin de relatările episoadelor războinice ale "poporului ales", Noul Testament se încheie cu viziunea tainică a Armaghedonului apocaliptic, a marii înfruntări de pe urmă dintre slujitorii lui Hristos și slujitorii lui Antihrist, Ioan apelând masiv la terminologia clasică a războiului. Sfinții nu-și înclină capul, nici nu întorc obrazul, ci *se angajează în luptă*.

Tradiția creștină este plină de *sfinți-militari*. Marelui Constantin nu i se poruncește: "Nu te lupta!", ci "Luptă-te în numele crucii și vei învinge!" (*In hoc signo vinces*). Războiul sfânt împotriva necredincioșilor a constituit, de-a lungul Evului Mediu creștin, o constantă, din Bizanț și până în Peninsula Iberică. Cavalerul creștin – *Cruciatul* – a căpătat, mai ales în Apus, proporții mitice, exemplare. La noi, un Ștefan cel Mare, apărător cu arma în mână al "porților creștinătății" (dar, mărturisește cronicarul, și "degrabă vărsătoriu de sânge nevinovat"!), stă astăzi, glorios, în ceata sfinților.

Mihail, Arhistrategul oștirilor cerești, ne arată din icoane spada lui de foc. Există numeroase legende creștine conform cărora armatele dreptcredincioșilor erau însoțite în războaie de câte un înger al Domnului, dacă nu chiar de însuși Arhanghelul Mihail.

Nici unul dintre Sfinții Părinți n-a considerat păcătos pe oșteanul ce luptă în războaie. Nici n-a recomandat neamurilor să se lase prădate și nimicite. Împărați, generali, armate întregi au pornit la bătălie, sute și sute de ani, cu binecuvântarea ierarhilor bisericești. În sânul armatelor creștine au existat întotdeauna preoți și duhovnici, rânduiți de Biserica însăși. Uneori au pus chiar ei mâna pe arme, în ceasurile de cumpănă, însuflețind oștirile de credincioși.

Să fim noi "mai creștini" decât cei vechi? Cine s-ar încumeta să o afirme?! Gândindu-ne la toate acestea, e poate mai înțelept să căutăm răspunsuri nuanțate la întrebările pe care le-am formulat la început. Se pare că, măcar *în anumite condiții*, războaie, armate și arme își au rostul lor în istorie (care nu e domeniu al perfecțiunii). Că uneori Dumnezeu ne cere alte măsuri comportamentale, atunci când nu mai este în joc simpla noastră individualitate, ci comunitățile mistice sau istorice din care facem parte. Că există o demagogie a păcii, așa cum există și una a războiului.

Să nu confundăm adevărurile complexe ale creștinismului cu sloganurile ideologice ale "umanitarismului" laic. Sigur că pacea e preferabilă războiului, dar *nu întotdeauna* și *nu cu orice preț*. Iar Pacea adevărată, atâta câtă este cu putință "aici" și "acum", nu-și are temeiurile în afara, ci înlăuntrul nostru.

Răzvan CODRESCU

SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR

☞ *socotește numai cât de multe lucruri în sufletul lui Iuda au fost date uitării prin iubirea de argint. Îndată ce ea a intrat în acest suflet, el a uitat de toată petrecerea cu Domnul, de toată acea sfântă legătură și frățietate, de însăși învățătura cea admirabilă a lui Hristos; toate au fost date uitării! Pentru aceea, cu dreptate zice Pavel: „Rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint" (I Tim. 6, 10). „Ce-mi veți da mie – a zis Iuda –, ca eu să vi-L dau pe El vouă?". Iudo, tu-L trădai pe Cel ce prin cuvântul Său ține împreună toată lumea, Îl vindeai pe Cel nesfârșit, pe Făcătorul cerului și al pământului, ba chiar pe propriul nostru Făcător! Dar spre a arăta cum că El de bună voie s-a lăsat să fie vândut, ascultă ce a făcut Hristos. Tocmai în timpul trădării, când ei au ieșit asupra Lui cu săbii și cu ciomege, cu făclii și cu felinare, El a zis către dânșii: „Pe cine căutați?". Ei nu cunoșteau pe cel pe care voiau să-L prindă. Așadar, împotriva voinței Lui cu atât mai puțin ar fi putut fi El trădat, căci ei nici măcar nu-L cunoșteau, cu toate făcliile și felinarele lor. Însă ei, îndată ce au auzit glasul lui Hristos, s-au retras înspăimântați și au căzut la pământ. Ei n-au putut suferi nici glasul Lui și, prin căderea lor, și-au arătat slăbiciunea; dar Domnul Însuși Îi S-a predat lor de bună voie, zicând: „Eu sunt".*

După ce Iuda a vândut pe Domnul și a săvârșit crima sa nebunească, a aruncat cei treizeci de arginți și a zis: „Greșit-am, că am vândut sânge nevinovat" (Mt. 27, 4). Mai înainte el zisese: „Ce-mi veți da mie, și eu Îl voi da pe El vouă?"; iară acum, după ce a săvârșit păcatul, l-a cunoscut. De aici noi vedem că, dacă suntem ușuratici la minte și neîngrijitori, nici o îndemnare și sfătuire nu ne poate folosi la ceva; iară dacă suntem râvnitori și priveghetori, putem iarăși a ne ridica chiar și din căderea în cel mai greu păcat. Privește numai: când Domnul îl sfătuia și voia a-l opri de la hotărârea lui cea nesăbuită, el nu auzea și nu ținea seamă de sfătuire. Acum însă, după faptă, când nimeni nu-l sfătuia, acum s-a deșteptat conștiința lui și, fără să-l îndemne cineva, a aruncat cei treizeci de arginți la picioarele Arhiereilor.

Să socotim acum și deosebirea între Iuda și ceilalți ucenici. Toate acestea ni le povestește Evanghelistul cu de-amănuntul. El ne spune că, atunci când se făcea trădarea, când Iuda vindea pe Domnul, când el încheia negoțul cel rușinos și căuta prilej de a-L trăda, pe atunci s-au apropiat ceilalți ucenici de Domnul și L-au întrebat: „Unde voiești să gătim pasca?" (Mt. 26, 17). Vezi pe unul, vezi și pe celălalt! Acesta umbla după trădare, iară acela voia să slujească Domnului. El încheia negustorie și voia să ia bani pentru sângele Răscumpărătorului, pe când ceilalți se ocupau cu slujba Domnului. Și el și ei văzuseră aceleași minuni și primiseră aceeași învățătură; de unde, deci, această mare deosebire? Ea vine de la voință. Voința este pricina binelui și a răului. Ucenicii întrebau: „Unde voiești să gătim pasca?". Care pască? Cea iudaică, care își avea obârșia sa din Egipt. Însă pentru ce ține Hristos la această pască? Precum El în toate împlinise legea, așa voia să o păzească și în punctul acesta. De aceea i-a zis El și lui Ioan Botezătorul: „Se cade nouă a împlini toată dreptatea" (Mt. 3, 15). Așadar, ucenicii voiau a găti nu pasca noastră, ci pe cea iudaică. Însă pasca noastră, cea nouă, o gătea chiar Hristos, El Însuși prefăcându-se în Miel pascal, prin sfânta Sa patimă. Dar pentru ce urmează El calea pătimirii? Pentru a ne scoate de sub blestemul legii. De aceea a strigat Pavel: „Dumnezeu a trimis pe Fiul Său Cel născut din femeie, care S-a supus legii, ca pe cei de sub lege să-i răscumpere" (Gal. 4, 4-5). Deci, ca să nu poată nimeni să spună că El ar fi ridicat legea pentru că n-ar fi putut să o păzească, din pricina greutății și poverii ei, de aceea El a împlinit-o în toate punctele, iar apoi a desființat-o. Și tot pentru aceasta a ținut El și Paștele cel vechi. Dar Paștele iudaic era o preînchipuire a celui creștinesc. Ca să vezi aceasta, uită-te numai la asemănarea lor. Acolo este un miel și aici este un Miel. Acolo se jertfea un dobitoc, aici Însuși Stăpânul vieții. Acolo este umbră, aici Adevărul. Soarele mântuirii a răsărit și umbra a dispărut. Jertfa mielului pascal al iudeilor nu era decât o preînchipuire a viitorului Miel pascal, pătimitor pe cruce.

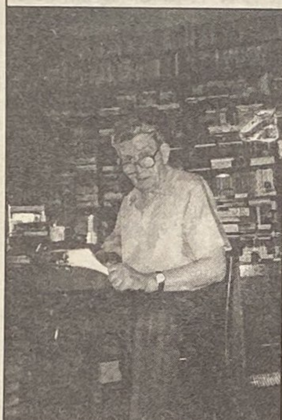
Pe când ucenicii mâncau și beau, a luat Iisus pâinea cu sfintele și neîntinatele Sale mâini, a săvârșit rugăciunea cea de mulțumire, a frânt-o și a zis către ucenici: „Luați și mâncați; acesta este trupul Meu, care pentru voi se frânge, spre iertarea păcatelor". Și după aceea a luat paharul și a zis: „Acesta este sângele Meu, care pentru voi și pentru mulți se varsă, spre iertarea păcatelor" (Mt. 26, 26-28). Iuda era de față pe când Domnul zicea toate acestea. Așadar, o, Iudo, acesta este sângele pe care tu l-ai vândut pentru treizeci de arginți! Acesta este sângele pe care tu nu demult așa de rușinos l-ai târguit cu fariseii cei necucernici! Cât de mare este dragostea lui Hristos! Cât de mare este nerecunoștința Iudei! Domnul îl hrănea și sluga vindea pe Domnul. El Îl vindea pentru trezeci de arginți și Domnul Își vărsa sângele Său; încă și pentru vânzătorul Său l-a vărsat, numai să fi voit acela să se folosească de Dânsul. Și Iuda era încă de față la cină, pentru ca să nu aibă nici o dezvinovățire, ci pentru ca judecata mai vârtos să vină asupra lui. Numai cel ce are conștiința curată să se împărtășească din Cina cea Sfântă; nici un Iuda necredincios, nici un înrăutățit, nici unul care are otravă în inima sa, să nu cuteze a se apropia de masa cea sfântă! Căci Apostolul Pavel zice: „Oricare va mânca pâinea aceasta, sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi trupului și sângelui Domnului!" (I Cor. 11, 27); de care grea vinovăție să ne păzească harul lui Dumnezeu totdeauna! Amin.

Textul de față reprezintă o versiune românească îmbunătățită a traducerii realizate de Episcopul Roman Melchisedec în secolul trecut. Citatele evanghelice au fost păstrate în versiunea urmată de traducătorul inițial, fiind verificată doar corectitudinea trimiterilor. Un volum de ***Omilii la Postul Mare*** ale Sfântului Ioan Gură de Aur (344-407) este în curs de apariție la Editura Anastasia, în col. "Comorile Pustiei".

Imaginea care însoțește aici textul: Giotto, ***Sărutul lui Iuda***, detaliu de frescă din Cappella degli Scrovegni, Padova, cca. 1305.

Gabriel Constantinescu

UN RĂSPUNS DEZOLAT

În numărul precedent al ''Punctelor cardinale'' a fost publicat *Memoriul* adresat de Filiala Sibiu a Asociației Foștilor Deținuți Politici din România Ministerului de Justiție, Ministerului de Interne, Parchetului General și Serviciului Român de Informații, din al cărui conținut cităm:

În martie 1949, în urma unor lupte care s-au dat între grupul de partizani conduși de maiorul Nicolae Dabija și Securitate, la Muntele Mare, Cricău și Mesentea, în jud. Alba, partizanii au fost înfrânți și cei care au scăpat cu viață au fost arestați. În toamna aceluiași an, șapte dintre ei, în frunte cu maiorul Dabija, au fost judecați, condamnați la moarte și executați. Nu despre aceștia este însă vorba, deoarece execuția a fost, să zicem, legală, ci despre alții, care au fost pur și simplu asasinați, fără a avea sentințe de condamnare la moarte. Astfel:

I. *Un lot de 12 persoane, membri ai Organizației FRONTUL APĂRĂRII PATRIEI ROMÂNE, asasinați de Securitate, după arestare, fără a mai fi deferiți justiției.*

1. PINTEA EUGEN	*24 ani*	*student din Decea-Alba*
2. PĂCURAR AXENTE	*25 ani*	*student din Coveș-Mureș*
3. SOLOMON SABIN	*28 ani*	*student din Alba-Iulia*
4 - 5. FRAȚII TRIFA		*din Bistra-Alba*
6. LUPEA TRAIAN	*36 ani*	*plugar din Obreja-Alba*
7. MOLDOVAN ALEX.	*56 ani*	*din Teiuș-Alba*
8. MORĂRESCU IOAN	*45 ani*	*învățător din Temeș-Alba*
9. PETRAȘCU NECHIFOR	*60 ani*	*plugar din Seușa-Alba*
10. FLORIN MIHAI	*45 ani*	*plugar din Întregalde-Alba*
11. PICOȘ GHEORGHE		*din Galda de Jos-Alba*
12. TURCU IOAN		*ceferist din Teiuș-Alba*

II. *Un lot de 12 persoane, membri ai Organizației FRONTUL APĂRĂRII PATRIEI ROMÂNE, asasinați de Securitate, după pronunțarea de către instanțele judecătorești a unei pedepse cu închisoarea.*

1. MĂRGINEANU PETRU	*47 ani*	*plugar din Obreja-Alba*
2. POP ALEXANDRA	*22 ani*	*studentă din Bistrița-Alba*
3. BELDEAN NICOLAE	*30 ani*	*muncitor din Mihalț-Alba*
4. VANDOR SABIN	*35 ani*	*învățător din Întregalde-Alba*
5. MIHAI FLORIN	*46 ani*	*plugar din Întregalde-Alba*
6. DALEA EMIL	*33 ani*	*plugar din Galda de Jos-Alba*
7. OLTEANU EMIL	*26 ani*	*plugar din Galda de Jos-Alba*
8. PICOȘ FLORIAN	*45 ani*	*plugar din Galda de Jos-Alba*
9. PASCU PETRE	*45 ani*	*plugar din Benic-Alba*
10. PASCU GHEORGHE	*24 ani*	*plugar din Benic-Alba*
11. MOLDOVAN SIMION	*22 ani*	*student din Blaj-Alba*
12. SĂBĂUȘ PETRU	*27 ani*	*student din Galtiu-Alba*

Și tot din conținutul aceluiași *Memoriu*, cităm:

Holocaustul comunist a fost cel puțin tot atât de cumplit și de înspăimântător pe cât se susține că ar fi fost și holocaustul nazist, a fost minimalizat sau, pur și simplu, trecut sub tăcere, atât de autoritățile românești, cât și de instanțele internaționale (care, acum, fac atâta caz de umanism și de drepturile omului); iar autorii acestui holocaust roșu, dintre care mulți sunt, încă, în viață, nu au fost chemați să dea socoteală de faptele lor, nu pentru a fi pedepsiți (sunt prea bătrâni pentru a putea, în viața aceasta, să ispășească, prin suferință, cumplitele lor fărădelegi), ci pentru a binemerita, mărturisind, iertarea victimelor lor și ca mărturia lor să se constituie document pentru viitorime. Căci, procesul comunismului, mai devreme sau mai târziu, va trebui, totuși, să aibă loc. De nu-l vom face noi, cei de astăzi, cu siguranță îl va face istoria.

Cât privește obiectivul urmărit prin solicitarea unor anchete cu privire la asasinatele semnalate mai sus, acesta era formulat în *Memoriu* în următorii termeni:

Mărturiile celor ce au ordonat aceste crime, precum și ale celor care le-au executat, depuse acum, cât mai sunt încă în viață, ar contribui la identificarea acestor gropi comune, pentru ca familiile sau camarazii victimelor să le poată deshuma rămășițele pământești și apoi înmormânta creștinește, în pământ sfințit.

Reproducerea în ''Puncte cardinale'' a textului integral al *Memoriului* adresat de Filiala Sibiu a Asociației Foștilor Deținuți Politici din România Ministerului Justiției, Ministerului de Interne, Parchetului General și Serviciului Român de Informații, era însoțită de o notă introductivă intitulată *Adevăr și responsabilitate,* care se încheia cu următoarele cuvinte: *"Nu știm ce rezultat va avea acest demers, dar el constituie un test de credibilitate pentru actuala putere politică din România. Este vorba de credibilitatea morală, pentru că votul națiunii din noiembrie 1996 a fost un vot moral, nu unul politic".*

Memoriul a fost predat celor patru destinatari la data de 28 ianuarie a.c. Răspunsurile nu au întârziat. Până la apariția numărului din aprilie al ''Punctelor cardinale'', trei dintre cele patru instituții garante ale legalității din România, Ministerul Justiției, Ministerul de Interne și Serviciul Român de Informații, au răspuns. În cele ce urmează, vom reproduce conținutul integral al celor trei răspunsuri primite, însoțite de comentariile ce se impun, ca urmare a modului în care conducătorii instituțiilor menționate mai sus au înțeles să se implice în acțiunea de descoperire a adevărului cu privire la asasinarea de către Securitatea comunistă a celor 24 de luptători din Organizația FRONTUL APĂRĂRII PATRIEI ROMÂNE. O implicare ce se impune ca o datorie morală pentru actualii demnitari de la vârful puterii politice instalate la cârma țării în urma alegerilor din noiembrie 1996.

I. Cu numărul de înregistrare 2697 din 21 martie 1997, *Ministerul Justiției - Direcția relații cu alte autorități publice, cu organizații neguvernamentale, cu publicul și mass-media,* trimite *Asociației Foștilor Deținuți Politici din România - Filiala Jud. Sibiu* următorul răspuns:

La memoriul dv. adresat Ministerului Justiției, vă comunicăm că acesta se află în evidența Ministerului Justiției, pentru a fi avut în vedere în eventualitatea descoperirii unor elemente concrete privind cazurile redate.

Adresa de răspuns este semnată indescifrabil, *"pentru"* directorul din Ministerul Justiției care a conceput acest rușinos document, evitând însă să-și desconspire numele. A considerat, probabil, că pentru o mână de bătrâni supraviețuitori ai temnițelor comunsite care își caută morții, o ștampilă aplicată neglijent pe mâzgălitura care se vrea semnătură, sub prezumțiosul *"DIRECTOR"*, este suficient. Cât privește conținutul în sine al documentului, el este pe măsura standardelor de conștiință profesională și moralitate ale magistraturii de astăzi, patronată de actualul ministru de Justiție, Dl. Valeriu Stoica, înscăunat în această demnitate de Convenția Democrată.

II. Cu numărul de înregistrare 18073 din 18.03.1997, *Serviciul Român de Informații - Biroul Scrisori-Audiențe*, trimite *Asociației Foștilor Deținuți Politici din România - Filiala Sibiu - Domnului președinte*, preot Gheorghe Bogdan, următorul răspuns:

Referitor la memoriul dvs. privind identificarea unor documente care să permită descoperirea mormintelor comune, în care au fost îngropați unii dintre deținuții politici ai vechiului regim, vă rugăm să desemnați un reprezentant al A.F.D.P.R. - Filiala Sibiu, pentru studierea materialelor privind tema menționată, păstrate în arhiva preluată de la fostele organe de securitate.

Cercetarea acestora se va putea efectua în sala de studii din București, Intrarea Bărbătești nr. 29, telefon 01-335.25.25/2697.

ȘEFUL BIROULUI,

Documentul, ca și în cazul precedent, poartă semnătura indescifrabilă a *"ȘEFULUI BIROULUI"*.

Răspunsul elaborat de Serviciul Român de Informații poartă amprenta profesionalismului în sens negativ practicat de *"fostele organe de securitate"*, transformate, prin schimbarea denumirii, în *"organe S.R.I."*. Invitația *"de a desemna un reprezentant al A.F.D.P.R. - Filiala Sibiu, pentru studierea materialelor privind tema menționată"* este o capcană în care semnatarii *Memoriului* refuză să se lase prinși. Asociația Foștilor Deținuți Politici din România nu are în statutul ei nici o prevedere care să-i îndreptățească membrii să întreprindă anchete. Pentru astfel de acțiuni, Statul Român are instituții specializate, încadrate cu profesioniști copios retribuiți de la buget, deci din buzunarul contribuabililor, în primul rând Serviciul Român de Informații, căruia, prin însăși rațiunea sa de a fi, îi revine obligația de a efectua anchetele de genul celei solicitate de foștii deținuți politici din Sibiu, care se înverșunează să afle unde au fost înhumate rămășițele pământești ale camarazilor lor asasinați mișelește de Securitatea comunistă. În consecință, considerăm că oferta făcută Filialei Sibiu a A.F.D.P.R. de a participa la *"studierea materialelor privind tema menționată"* este un act de diversiune, ascunzând refuzul instituției conduse de Dl. Virgil Măgureanu de a elucida condițiile în care s-a consumat una dintre cele mai oribile crime săvârșite de Securitatea comunistă. Simplu: *"Corb la corb nu-și scoate ochii!"*.

III. Cu numărul de înregistrare 1746 din 17.03.1997, Ministerul de Interne, sub semnătura Dlui *General de divizie dr. Ion Pitulescu - Consilier al Ministrului de Interne*, a transmis *Asociației Foștilor Deținuți Politici din România - Domnului Pr. Gheorghe Bogdan*, răspunsul la *Memoriul* A.F.D.P.R. - Filiala Sibiu, răspuns pe care îl reproducem în continuare.

Către,
ASOCIAȚIA FOȘTILOR DEȚINUȚI POLITICI din ROMÂNIA
Domnului Pr. GHEORGHE BOGDAN

La scrisoarea dumneavoastră adresată Ministerului de Interne, avem onoarea a vă comunica că pentru identificarea celor 24 persoane, a locurilor unde au fost înhumate și a persoanelor vinovate de uciderea acestora, ofițeri din Inspectoratul General al Poliției și din inspectoratele Sibiu și Alba au efectuat verificări în evidențele și arhivele unităților de poliție, precum și investigații în rândul populației, stabilind următoarele:

1. PINTEA EUGEN **- este fiu de preot dintr-o comună din zona județului Mureș, a fost împușcat la securitatea din Blaj. În anul 1996, cu ocazia unor lucrări în curtea sediului fostei securități din orașul Blaj, au fost descoperite osemintele a două persoane. Asociația Foștilor Deținuți Politici - Filiala Alba Iulia a sesizat Parchetul județean Alba, care a declinat cauza spre cercetări la Parchetul Militar Cluj-Napoca.**

2. PĂCURAR AXENTE **- din Coveș, județul Sibiu, ar fi fost împușcat odată cu Pintea Eugen, la securitatea Blaj.**

LA TREI RĂSPUNSURI DEZOLANTE ...

Datele de mai sus au fost obținute de la Gavrilă Gheorghe [Ion - n.n.] - "Ogoranul" din comuna Sîntimbru, sat Galtiu, județul Alba, și Spătăcean Ioan din Blaj, strada Merilor nr. 1, foști deținuți politici.

3. SOLOMON SABIN - născut la 20.04.1920 în Alba Iulia, a decedat în anul 1949 la securitatea din Alba Iulia, sunt date că este înmormântat în cimitirul Alba Iulia - loc neidentificat. În prezent în orașul Râmnicu-Vâlcea locuiește o soră a acestuia, care este căsătorită cu un anume Badea, colonel - fost șef al Școlii de ofițeri de geniu din Râmnicu-Vâlcea.

În evidența alfabetică centrală de la Direcția Evidența Populației s-a identificat o persoană cu numele de Solomon Sabin, fiul lui Nicolae și Fira, născut la data de 06.04.1986, în Alba Iulia, cu același domiciliu, strada Vasile Alecsandri nr. 181, decedat în anul 1961 [neconcordanță a datelor în original - n.n.].

4. Frații TRIFA:

a) TRIFA IOSIF - a fost căsătorit în comuna Bistra-Centru (cumnat cu Pop Alexandra din listă), a fost împușcat în satul Țărănești Dealul Muntelui - comuna Bistra, județul Alba. Este înhumat în cimitirul orașului Câmpeni, loc și mormânt cunoscut. Cu aceeași ocazie a mai fost împușcat și ANDREȘEL IOAN din aceeași comună, dar nu se cunoaște locul unde este îngropat.

b) TRIFA IONEL, fratele primului - până în prezent nu au fost obținute date - se fac investigații în continuare.

5. LUPEA RAIAN - născut la 27 aprilie 1913 în sat Obreja, comuna Mihalț, județul Alba, a fost arestat la 27.03.1949 și a decedat după două săptămâni de anchetă la securitatea Alba Iulia. Act deces nr. 56/1949. Nu se cunoaște locul unde a fost îngropat.

Din datele existente la evidența alfabetică s-au stabilit două persoane cu numele de *LUPEA TRAIAN*:

a) fiul lui Traian și Maria, născut la 18.02.1923, în Cugir, județul Alba cu același domiciliu, strada Principală nr. 849, decedat în anul 1953.

b) Fiul lui Ion și Reveca, născut la 31.11.1878 în Cugir, județul Alba, cu același domiciliu, strada Principală nr. 849, învățător, decedat în anul 1967.

6. MOLDOVA[N] ALEXANDRU - născut în anul 1893 în comuna Teiuș, județul Alba, decedat la securitatea Alba Iulia în anul 1947, autor un anume Tobias. Nu se cunoaște locul înmormântării.

7. MORĂRESCU IOAN - a funcționat ca învățător în comuna Meteș, județul Alba, nu este născut în această localitate, a fost cercetat și a decedat la securitatea Deva în anul 1959. În actul de deces fiind specificat, la cauza morții - "demență - insuficiență cardiacă".

În evidența alfabetică a fost identificată o persoană cu acest nume, fiul lui Constantin și Ileana, născut la 16.01.1907, în comuna Corbu, domiciliu în comuna Meteș, județul Alba, învățător, decedat în anul 1959.

8. PETRESCU NICHIFOR - născut la 24.01.1905 în Seușa, decedat în 06.07.1961 în arestul securității Alba Iulia - mormânt cunoscut în Seușa, județul Alba - act deces nr. 142/08.07.1961. În perioada 1952-1953 a fost condamnat administrativ și internat prin ordin M.I. la Canal Dunăre-Marea Neagră.

9. FLORIAN MIHAI - născut în anul 1903 în Galda de Jos - arestat de securitatea Cluj, aproximativ anul 1950, ucis în bătaie la această instituție - mormânt necunoscut.

În evidența alfabetică s-a identificat o persoană cu acest nume, cu următoarele date de stare civilă: fiul lui Ianoș și Ilonka, născut la 08.12.1898 în comuna Cerneteaz, județul Timiș, domiciliat în comuna Giarmata, județul Timiș, decedat în anul 1971.

10. PICOȘ GHEORGHE - arestat în anul 1950, cercetat și ucis la securitatea Cluj - mormânt necunoscut. În evidență s-a găsit fișa unei persoane cu acest nume și care este fiul lui Ariton și Istina [?], născut la 01.05.1889 în comuna Galda de Jos, județul Alba, cu același domiciliu, decedat în anul 1979.

11. TURCU IOAN - născut în anul 1920 în Teiuș - arestat aproximativ în anul 1950 - cercetat și ucis la securitatea Alba Iulia nu se cunoaște locul unde a fost înmormântat.

<u>II. PERSOANE</u> condamnate la închisoare și asasinate de securitate:

1. MĂRGINEAN PETRU - născut în anul 1903 în Obreja - arestat și condamnat 20 de ani închisoare la Tribunalul Militar Sibiu, împușcat la 25.07.1957 în închisoarea Aiud - mormânt necunoscut. Act deces nr. 110/1957 eliberat de Sfatul popular Cluj.

2. POP ALEXANDRA - născută în anul 1927 în comuna Bistra, condamnată la 25 ani și ucisă la 02.04.1950 în închisoarea Mislea (conform declarației numitei Goia Sofia, comuna Bistra nr. 338, județul Alba). Act de deces nr. 104/1950 - ar fi eliberat de Sfatul popular Cluj. Mormânt necunoscut.

3. BELEDEAN NICOLAE - nu a putut fi identificat până în prezent în localitatea indicată în adresă.

4. VANDOR SABIN - nu s-a identificat în comuna Întregalde, județul Alba. În evidența alfabetică s-a identificat Vandor Sabin, fiul lui Izidor și Paraschiva, născut la 01.05.1909 în comuna Întregalde, județul Alba, cu același domiciliu, decedat în anul 1979.

5. MIHAI FLORIN - este posibil să fie aceeași persoană cu cea de la poziția I-10 din listă.

6. DALEA EMIL - născut la 20.03.1917 în Galda de Jos, condamnat la 20 ani închisoare de Tribunalul Militar Sibiu - împușcat în anul 1950 la închisoarea Cluj. Mormânt necunoscut.

7. OLTEAN EMIL - născut la 10.11.1922 în Galda de Jos, condamnat la 20 ani închisoare de Tribunalul Militar Sibiu - împușcat în închisoarea Cluj în anul 1950. Mormânt necunoscut.

În prezent trăiește soția acestuia, actualmente GOTA ONICA, în comuna Sîntimbru, sat GALTIU, județul Alba, și fratele său OLTEAN IULIU, domiciliat în comuna Sîntimbru - Coșbriu Gară, județul Alba.

8. PICOȘ FLORIAN - născut în anul 1905 în Galda de Jos - condamnat 20 ani închisoare de Tribunalul Militar Sibiu, împușcat în anul 1950 în penitenciarul Cluj - mormânt necunoscut. Trăiește în Alba-Iulia fiica acestuia, Oltean Lucreția, căsătorită cu fostul subprefect de Alba, Oltean Marian, membru P.U.N.R. Alba.

S-a identificat în evidența alfabetică o persoană cu acest nume și următoarele date de stare civilă: fiul lui Zaharia și Ana, născut la data de 10.04.1889, în comuna Galda de Jos, județul Alba, cu același domiciliu, decedat în anul 1965.

9. PASCU PETRE - născut în Benic în anul 1905, fiul lui Simion și Maria, decedat în penitenciarul Gherla în anul 1953 - mormânt necunoscut.

10. PASCU GHEORGHE - fiul lui Gheorghe și Maria, născut în Benic în anul 1923, a fost condamnat 10 ani închisoare - decedat la Poarta Albă. Nu se cunoaște data decesului și mormântul.

11. MOLDOVAN SIMION - născut în anul 1929 în orașul Teiuș, fiul lui Simion și Aneta, a decedat la 2 aprilie 1950 în penitenciarul Aiud - act deces Seria MC nr. 370602 eliberat de Sfatul popular al orașului Cluj, cu nr. 101 în registrul Stării Civile a orașului Cluj. Mormânt necunoscut. Trăiește fratele, Moldovan Viorel, în Blaj, strada Clujului nr. 3.

12. SĂBĂDUȘ PETRU - născut în Galtiu, comuna Sântimbru, ucis la închisoarea Gherla în anul 1950. Trăiește soția, căsătorită cu Gavrilă Gheorghe [Ion - n.n.] - "Ogoranul", fost deținut, luptător în Munții Făgărașului, locuiesc împreună în această localitate.

Sus-numita a făcut investigații pe cont propriu, a identificat locul unde a fost îngropat în orașul Gherla, loc pe care a ridicat o cruce și o capelă.

În continuare cadre de la Inspectoratul de Poliție al județului Alba fac investigații pentru clarificarea situației persoanelor care până în prezent nu au fost identificate și pentru completarea datelor obținute despre celelalte persoane.

După ce Serviciul Român de Informații, care este depozitarul datelor esențiale, va pune la dispoziție documentele relevante despre evenimentele evocate, suntem disponibili pentru a colabora în continuare, în vederea dezvăluirii adevărului și tragerii la răspundere a celor vinovați.

Cu deosebită stimă,

CONSILIER AL MINISTRULUI DE INTERNE,

General de divizie

dr. ION PITULESCU

Din conținutul acestui amplu document rezultă următoarele concluzii cu privire la problema care îi frământă pe foștii deținuți politici:

1. Spre deosebire de celelalte două instituții ale căror răspunsuri au fost reproduse mai sus, documentul întocmit de Ministerul de Interne impresionează prin eforturile făcute de organele acestei instituții de a elucida atât împrejurările în care au fost asasinați cei 24 de luptători anticomuniști nominalizați în *Memoriul* Filialei Sibiu a A.F.D.P.R., cât și încercarea, din păcate neizbutită, de a identifica locurile unde au fost înhumate rămășițele pământești ale celor asasinați. Semn că în ograda Ministerului de Interne, de când această ogradă este gospodărită de Dl. Gavril Dejeu, s-au făcut deja progrese remarcabile în direcția lepădării actualei Poliții de năravurile fostei Miliții.

2. Deși documentul (a cărui elaborare a fost coordonată de Generalul Ion Pitulescu, Consilierul Ministrului de Interne) nu conține răspunsul așteptat - localizarea gropilor în care au fost inhumați, după asasinare, camarazii noștri de luptă anticomunistă, **el are o valoare deosebită prin faptul că, pentru prima oară în istoria postdecembristă a României, o instituție de rang ministerial, respectiv Ministerul de Interne, recunoaște și confirmă în scris că Securitatea comunistă a comis crime politice.**

3. Lămuritoare și dătătoare de speranță este încheierea documentului elaborat de Ministrul de Interne. Lămuritoare prin aceea că indică, fără echivoc, Serviciul Român de Informații ca fiind *"depozitarul datelor esențiale, relevante pentru evenimentele evocate"* și dătătoare de speranță prin afirmația că *"suntem disponibili* [organele Ministerului de Interne-n.n.] *pentru a colabora în vederea dezvăluirii adevărului și tragerea la răspundere a celor vinovați"*.

Am păcătui însă dacă nu am recunoaște că principalii vinovați pentru lipsa de respect față de memoria celor căzuți în încrâncenarea cu regimul comunist suntem noi înșine, foștii deținuți politici. După evenimentele din decembrie '89, când în România s-a instaurat un climat de relativă libertate, în loc să ne concentrăm puțina energie pe care o mai aveam (cei mai tineri dintre noi fiind în jurul vârstei de 70 de ani) asupra dezvăluirii crimelor comunismului, ne-am lăsat ademeniți pe panta înșelătoare a unei posibile realizări în activitatea politică de partid. Așa de face că, în loc ca A.F.D.P.R. să devină o instituție asemănătoare cu *"Centrul de documentare asupra persecuțiilor la care au fost supuși evreii"*, întemeiat de Simon Wisenthal în anul 1947, Asociația s-a transformat într-o anexă periferică a Partidului Național Țărănesc. Nici o mirare, deci, că, din rațiuni de politică de partid, președintele în funcție al A.F.D.P.R. a votat confirmarea Dlui Virgil Măgureanu, vechi colaborator al Securității, în funcția de Șef al Serviciului Român de Informații.

Este trist, nespus de trist, să asiști cum în numele unei false înțelegeri a democrației sunt sacrificate criteriile morale, locul lor fiind luat de *"rațiunea politică"*, în virtutea căreia conviețuirea pașnică și chiar colaborarea între victime și călăi încetează să mai repugne!

TALMUDUL

> ***"Eu nu sunt cetățean american de religie mozaică. Eu sunt evreu. Sunt american de 63 de ani, dar sunt evreu de 4000 de ani."***
>
> Rabinul Stephen S. Weise

12. CONȚINUTUL TALMUDULUI (2)

Cel de al doilea Ordin al Talmudului este intitulat *MOED*-SĂRBĂTORILE. Ordinul cuprinde 12 tractate. Sărbătorile au pentru evrei atât semnificație religioasă, cât și istorică. Ele constituie prilej de rememorare a momentelor în care Dumnezeu a intervenit în viața poporului evreu, dovedind prin aceste intervenții calitatea de *Popor ales* a evreilor. Evenimentele care stau la baza sărbătorilor evreiești se găsesc descrise amănunțit în Biblie. Dar în timp ce Biblia relatează ce s-a petrecut în trecut, Talmudul reia faptele și prescripțiile conținute în Vechiul Testament și, fără patetismul specific istoriei biblice, stabilește până în cele mai mici amănunte modul în care evreul cucernic trebuie să-și rânduiască viața, pentru a fi în permanentă comunicare cu Dumnezeul său.

1. *Sabbat* - Ziua de odihnă (Tractatul conține 24 de capitole, având ca principală referire Cap. 35 din *Ieșirea*.)

Scheletul acestui tractat este alcătuit din cele 39 de activități principale interzise evreilor în ziua de *Sabbat*. Aceste activități sunt apoi defalcate metodic în subactivități, pentru a se evita orice încălcare a reglementărilor privind ziua de odihnă. Tractatul conține o voluminoasă *Ghemara* și, ca un fapt ce trebuie remarcat, în cuprinsul său se găsește singura mențiune din Talmud cu privire la sărbătoarea *Chanukka*.

Chanukka (sfințirea, consacrarea) este sărbătoarea iudaică instituită în memoria reluării serviciului religios tradițional în Templul de la Ierusalim, în urma luptei duse de Juda Maccabeul, cel de al treilea fiu al preotului Mattatia, împotriva acțiunii de helenizare a cultului iudaic desfășurate de regii seleucizi. Sărbătoarea durează opt zile și pe parcursul lor se aprinde zilnic câte o lumânare dintr-un sfeșnic cu opt brațe, denumit *chanukka*, după numele sărbătorii.

2. *Eruwin* - Învoielile (Tractatul conține 10 capitole).

Acest al doilea tractat din ciclul despre sărbători cuprinde prescripții care au rostul să facă suportabile interdicțiile sabbatice, fiind enumerate o serie de modalități prin care se atenuează caracterul riguros al reglementărilor cu privire la ziua de *Sabbat*.

3. *Pesahim* - Mieii de *Passah* (Tractatul conține 10 capitole, cu următoarele referiri la textul Pentateuhului: *Ieșirea* 12, 23: *"Căci are să treacă Domnul să lovească Egiptul; și văzând sângele de pe pragul de sus și de pe cei doi ușori, Domnul va trece pe lângă ușă și nu va îngădui pierzătorului să intre în casele voastre, ca să vă lovească"*; *Deuteromul* 16, 1: *"Să păzești luna Aviv și să prăznuiești Paștile Domnului Dumnezeului tău, pentru că în luna Aviv te-a scos Domnul Dumnezeul tău din Egipt, noaptea"*).

Tractatul stabilește amănunțit modul de sărbătorire al Paștelui evreiesc care, pe pământul Palestinei, durează șapte zile, iar în diaspora, opt. Inițial sărbătorirea avea loc în Templul unde se oficia jertfa (mielul de *Passah*). După distrugerea celui de al doilea Templu din Ierusalim (70 d. Chr.), comemorarea Ieșirii din Egipt a dobândit caracterul de sărbătoare de familie.

Înainte de începerea sărbătorii, locuința este curățită de toate resturile de alimente pregătite prin dospire. Pe timpul sărbătorii se mănâncă numai azimă (în ebraică: *mazzen*), pâine preparată fără adaos de fermenți. Ținând seama de împrejurările dramatice pentru care evreii au recurs la prepararea azimelor, Paștele evreiesc se mai numește "sărbătoarea azimelor", iar azima, "pâinea nenorocirii".

4. *Jom tow* - Sărbătoarea, textual: "Bună ziua" (Tractatul conține 5 capitole).

Tractatul *Jom tow*, denumit și *Beza Ou*, după primul cuvânt al textului, abordează problema delicată a deosebirilor dintre *Sabbat* și zilele de sărbătoare, în lumina disputei între cele două școli fariseice, Școala lui Sammai și Școala lui Hillel. În acest context, textul talmudic se străduiește să redefinească conceptul de sărbătoare prin neefectuarea oricărei activități.

5. *Taanit* - Posturile (Tractatul conține 4 capitole).

Talmudul recomandă posturile ori de câte ori oamenii sunt confruntați cu nenorociri sau cu calamități naturale, îndeosebi secete. (Să nu se uite că Talmudul este produsul unei arii geografice limitate și că societatea căreia i se adresează este o societate predominant agricolă, așa cum au fost comunitățile evreiești, atât în Palestina, cât și în Mesopotamia, în perioada elaborării Talmudului.)

Nenorocirile care se abat asupra oamenilor sunt considerate pedepse divine și posturile au rostul să atragă din nou bunăvoința lui Dumnezeu asupra oamenilor. În *ghemara* tractatului sunt relatate numeroase întâmplări miraculoase care s-au produs ca urmare a posturilor ținute de credincioși.

6. *Roș Hașana* - Anul Nou, textual: "capul anului" (Tractatul conține 4 capitole, cu următoarele referiri la Vechiul Testament: *Leviticul* 23, 24: *"Spune fiilor lui Israel: În luna a șaptea, ziua întâi a lunii să fie zi de odihnă, sărbătoarea trâmbițelor și adunare sfântă să aveți"* și *Numerii* 29, 1: *"În ziua întâi a lunii a șaptea de asemenea să aveți adunare sfântă și nici un lucru să nu lucrați; pe aceasta să o socotiți o zi a suflatului în trâmbițe"*).

În religia iudaică sunt menționate patru începuturi diferite ale anului. Pentru succesiunea sărbătorilor, începutul anului este în luna Nisam, în primăvară, *Passah* fiind prima sărbătoare. Pentru plata dijmei vitelor, anul începe în luna Elul, la începutul toamnei. Luna următoare, luna Tișri, începe cu *Roș Hașana*, anul nou calendaristic. In luna Sebat, lună de iarnă, începe anul pomilor, când se dijmuiesc fructele. Tractatul *Roș Hașana* conține metodologia de calcul a calendarului iudaic și instrucțiunile de folosire ale șofarului, cornul de berbec în care se suflă de Anul Nou.

7. *Joma* - Împăcarea, textual: "Ziua", deoarece această zi este considerată ca fiind cea mai importantă zi a anului (Tractatul conține 5 capitole, cu referire la textul din Cap. 16 al *Leviticului*.)

Tractatul, denumit și *Jom Hakippurim* - "Ziua Ispășirii", ziua mărturisirii și a purificării, este închinat celei mai mari sărbători evreiești. În conținutul său sunt specificate amănunțit pregătirile făcute de Marele Preot pentru oficierea jertfei prin care imploră împăcarea întregului popor cu Dumnezeu. De asemenea, sunt enumerate prescripțiile de totală abstinență prin care este subliniată semnificația gravă a acestei sărbători.

8. *Sukka* - Sărbătoarea corturilor (Tractatul conține 5 capitole, cu următoarele referiri la texte din Vechiul Testament: *Leviticul* 23, 34: *"Spune fiilor lui Israel: Din ziua a cincisprezecea a lunii a șaptea începe sărbătoarea corturilor; șapte zile să sărbătorești în cinstea Domnului"* și *Numerii* 29, 12: *"În ziua a cincisprezecea a lunii a șaptea să aveți iar adunare sfântă; nici un lucru să nu lucrați și să sărbătoriți sărbătoarea Domnului șapte zile"*).

Colibele, ridicate la origine pe timpul peregrinării prin deșert, după părăsirea Egiptului, se construiesc și astăzi de evreii cucernici, în amintirea bucuriei provocate de ieșirea din robia egipteană. Colibele sunt împodobite cu mlădițe de salcie și mirt. În ele se mănâncă, celebrarea terminându-se în cea de a opta zi, prin sărbătoarea denumită *Semini Azret* (sărbătoarea de sfârșit).

9. *Sekalim* - Sechelul de dajdie (Tractatul conține 8 capitole, cu următoarele referiri la texte din Vechiul Testament: *Ieșirea* 30, 12: *"Când vei face numărătoarea fiilor lui Israel, la cercetarea lor, să dea fiecare Domnului răscumpărare ca să nu vină nici o nenorocire asupra lor în timpul numărătului"* și *Neemia* 10, 32: *"Am luat de asemenea îndatorirea să dăm a treia parte de siclu, pe an, pentru slujbele Templului Dumnezeului nostru"*).

Tractatul despre impozitul datorat Templului are *ghemara* numai în Talmudul palestinian; cel babilonian are numai *mișna*, cu prescripții privind modul de plată al impozitului pentru Templu, precum și asupra folosirii banilor adunați. De asemenea, se fac precizări asupra necesității existenței unor mese de zarafi în zona Templului, deoarece această dare trebuia plătită numai în șecheli, monedă considerată sfântă.

10. *Megilla* - Rolele (Tractatul conține 4 capitole, cu referire la *Cartea Esterei*).

Evenimentele descrise de Vechiul Testament în *Cartea Esterei* sunt comemorate de evrei în sărbătoarea *Purim*, prin care se păstrează vie amintirea salvării populației evreiești din Persia (de persecuțiile instigate de Haman, ministrul regelui Xerxes) de către Mordechai, cu ajutorul nepoatei sale Estera. Sărbătoarea *Purim* este o sărbătoare de bucurie, manifestată prin așa-numitele *"jocuri de Purim"*, reprezentații teatrale jucate de amatori. Pe lângă regulile cu privire la intonația persoanei care citește rolele *Cărții Esterei*, prin extensie, tractatul conține prescripții referitoare la intonarea corectă a textelor biblice în cadrul serviciului divin.

11. *Moed katan* - Sărbătorile minore (Tractatul conține 3 capitole).

Tema principală a tractatului este problema irigației culturilor, o problemă deosebit de importantă în condițiile climatului secetos din Orient. Pe lângă prescripțiile la irigații, mai sunt discutate următoarele două aspecte ale activității agricole: muncile agricole care pot fi efectuate în timpul sărbătorilor minore și îngrijirea ogoarelor în anul al șaptelea (anul de odihnă al ogoarelor). În partea finală tractatul se ocupă cu influența sărbătorilor asupra îndatoririlor impuse de doliu.

12. *Chagica* - Sacrificiile rituale (Tractatul conține 3 capitole, cu referire la următorul text din Vechiul Testament: *Deuteronomul* 16, 16: *"De trei ori pe an să se înfățișeze toți cei de parte bărbătească înaintea Domnului Dumnezeului tău la locul pe care-l va alege El; la sărbătoarea azimelor, la sărbătoarea săptămânilor și la sărbătoarea corturilor, dar nimeni să nu se înfățișeze înaintea feței Domnului cu mâinile goale"*).

De la prescripțiile cu privire la sacrificii, tractatul aduce precizări despre organizarea pelerinajului la Ierusalim și despre datoriile credincioșilor în timpul pelerinajului. În partea finală sunt prezentate discuțiile între vechii învățători, în incursiunile mistice ale acestora.

*

În încheiere, câteva scurte citate din texte ale celui de al doilea Ordin al Talmudului:

Rabbi Chanina, fiul lui Idis spunea: Pentru ce pot fi asemuite cuvintele învățăturilor cu apa?! Pentru că stă scris: Voi toți cei însetați, mergeți la apă! [**Isaia** 51, 1 - n.n.] *Aceste cuvinte îți spun: La fel cum apa care se găsește la înălțime curge la vale, tot astfel și cuvintele învățăturilor stăruie numai la acela care este umil în inima sa* [**Ghemara, Taanit** 7 a].

Cine sunt muncitorii constructori? Rabbi Jochanan spunea: Sunt învățații căci ei se ocupă toată viața lor cu construirea lumii [**Ghemara, Sabbat** 114 a].

O colibă [textul se referă la sărbătoarea corturilor - n.n.] *mai înaltă de douăzeci de coți este de nefolosit. Rabbi Jehuda consideră însă că poate fi folosită. Una care nu are înălțimea de zece palme, nu are trei pereți și care are mai multă umbră decât soare, este de nefolosit* [**Mișna, Sukka** I, 1].

Maeștrii noștri ne învățau: În timpul celor șapte zile, omul să-și facă colibă din frunze, în care să stea permanent, iar în casa sa să nu zăbovească decât ocazional. Cum trebuie să procedeze? Să-și ducă acolo sus obiectele de care are nevoie [adeseori frunzarul era construit pe acoperișul plan al casei - n.n.], *să-și ducă așternut pentru dormit; să mănânce și să bea și să-și petreacă timpul în frunzar* [**Ghemara, Sukka** 28 b].

Rabbi Levi spunea: Cel care se abate de la cuvintele poruncilor și se îndeletnicește cu vorbe goale, aceluia i se va da să mănânce rădăcini de jneapăn, căci este scris: Cei ce se desprind de porunci, preferând vorbăria goală, rădăcinile de jneapăn vor fi pâinea lor [**Ghemara, Chagiga** 12 b].

(va urma)

Gabriel CONSTANTINESCU

SIONISMUL

TERORUL SECRET AL RAZBOIULUI RECE

(urmare din numărul trecut)

EUSTACE MULLINS

MINISTERUL FRICII

În tot timpul Războiului Rece, guvernele Angliei şi Statelor Unite au funcţionat ca nişte Ministere ale fricii pentru nefericiţii lor cetăţeni, înspăimântându-i tot timpul cu poveşti de groază despre soarta teribilă care îi aşteaptă dacă nu continuă să transfere cea mai mare parte a câştigurilor lor *"Guvernului"* (care, de fapt, era *"Guvernul Sionist de Ocupaţie"*, sau prescurtat ZOG, aşa cum este mai cunoscut în limbajul popular). În timp ce Thatcher-ii şi Kennan-ii se opresc nostalgici asupra *"zilelor bune de altădată"*, zilele terorii universale, o serie de decese recente ne reamintesc că terorismul Războiului Rece îşi cere în continuare jertfele sale. Inexplicabila moarte a lui Vincent Foster, a Ministrului Comerţului, Ron Brown, a Şefului Operaţiilor Navale, Amiralul Boorda, ne atrag atenţia că terorismul sionist este încă foarte aproape de noi. *"Sinuciderea"* lui Vincent Foster ne-a dezvăluit că el adunase milioane de dolari pentru spionaj în favoarea Israelului, bani depuşi în conturi secrete din băncile elveţiene. Demisia silită a lui Ron Brown a provocat o ameninţare majoră pentru campania de realegere a lui Bill Clinton. Sean Wilentz l-a stigmatizat (în *New Yorker* din 15 Aprilie 1996) ca *"Speculantul în postură de om de stat"*, descriindu-l astfel: *"lunecos, şiret, extrem de încrezător în sine, Ministrul Comerţului, Ronald H. Brown, a fost unul dintre cei mai cunoscuţi speculanţi de la Washington din era modernă."* Wilentz ne reaminteşte că Brown era protejatul personal al lui Vernon Jordan, iniţiatul lider negru, care a apărut de curând în calitate de personaj principal la Conferinţa Bildberger din Canada, precum şi faptul că Brown a fost mâna dreaptă a senatorului Teddy Kennedy la Washington. El a traficat bilioane de dolari în afaceri de bursă cu străinătatea, pentru companiile americane. Aceste implicaţii au constituit motivele investigaţiilor federale ale activităţii sale, investigaţii care însă acum au fost scoase de pe rol.

VREME FURTUNOASĂ

Când a explodat ştirea că avionul lui Ron Brown s-a prăbuşit în Iugoslavia (3 Aprilie 1996), Hillary Clinton s-a grăbit să explice că accidentul a fost provocat de o *"puternică furtună"*. Atât *Time*, cât şi *Newsweek* au caracterizat-o drept *"cea mai grea furtună din ultimii zece ani"*. Aceste afirmaţii prezumţioase ale oficialităţilor la putere(*establishment*-ul) au fost imediat infirmate de *Aviation Week*, publicaţie care a negat că ar fi fost o furtună cu ploaie violentă. La 7 Iunie 1996, generalul maior Charles Coolidge, preşedintele Comitetului de Investigare al Forţelor Aeriene în cazul prăbuşirii avionului lui Ron Brown, a afirmat că *"Starea vremii nu a fost un factor cu o contribuţie substanţială în accident"*. În prezent, *Air Force* atribuie prăbuşirea unei *"erori de pilotaj"*, dat fiind că piloţii nu mai au cum să se apere. Deşi o stewardesă, Shelly Kelly, a supravieţuit cu răni uşoare, căile ocolite din *mass-media* au hotărât că ea ar fi murit mai târziu, la spital, din cauza hemoragiei - o tăietură precisă de trei inchi pe artera femurală. Clinton a dispus incinerarea rapidă a trupurilor victimelor, pentru a *"asigura sanitar regiunea"*, la fel cum s-a procedat la Waco şi la Oklahoma City. [...]

SINUCIDEREA LUI BOORDA

Binecunoscutul caz de sinucidere a amiralului Jeremy M. Boorda, Şeful Operaţiunilor Navale, a şocat pe toţi cei ce credeau în visul american. Fiu al unor emigranţi evrei din Ucraina, proprietari ai singurului magazin de îmbrăcăminte din orăşelul Momence, Illinois, ascensiunea lui Boorda de la marinar de rând la amiral, adică la funcţia cea mai înaltă în Marină, a fost de-a dreptul meteorică. Şi asta cu atât mai surprinzător cu cât, cu statura sa de numai un metru şi şaizeci de centimentri, cu greu ar fi putut constitui o prezenţă militară impunătoare, de comandant. În realitate, meteorica sa ascensiune s-ar putea să fi fost datorată mai mult relaţiilor sale, decât calităţilor, aşa cum se va vedea în continuare.

Explicaţia pentru actul de sinucidere, avansată de preşedintele Clinton şi alţi întristaţi admiratori din Washington ai amiralului Boorda, a fost că acesta ar fi obţinut anumite decoraţii de război la care nu ar fi fost îndreptăţit. Oricum, autorităţile navale au emis rapoarte contradictorii asupra faptului dacă s-a încălcat vreun regulament referitor la aplicarea stelelor V la reverul uniformei sale. În orice caz, o sinucidere subită, consecutivă suspiciunii descrise mai sus, corespunde unei sensibilităţi remarcabil de absente în caracterul amiralului. Marina nu este terenul propice pentru mimoze sensibile şi o floare delicată nu supravieţuieşte în atmosfera, tradiţională pe nave.

LOIALITATEA FAŢĂ DE ISRAEL

Ca sionist de-o viaţă, amiralul Boorda ura corpul tradiţionalist de ofiţeri ai Marinei Statelor Unite, codul lor de *gentlemen* şi aura solidarităţii de grup de elită al Academiei Navale Annapolis. Ca Şef al Operaţiunilor Navale, el a lansat o campanie de sabotaj împotriva Marinei, urmărind distrugerea corpului ei ofiţeresc. Fiind unul care urmărea să distrugă *establishment*-ul militar, el era extrem de admirat de preşedintele Clinton şi de Casa Albă, cuib de sionişti fanatici. Pe de altă parte, aşa cum semnalează publicaţia CRIMINAL POLITICS (Mai 1996), *"Boorda era urât, fără excepţie, de ofiţerii de carieră"*.

POLLARD: MAESTRUL SPION

Jonathan Jay Pollard a fost arestat de FBI pe data de 12 Decembrie 1985. El a fost urmărit până la Ambasada Israelului la Washington, unde, după o legătură urgentă cu Tel Aviv-ul, i s-a refuzat dreptul la azil. Israelul nu a mers până la a-şi primejdui *"relaţiile speciale"* cu Statele Unite, aflate la o cotă de mai multe bilioane de dolari, *"ajutor"* anual. Ca urmare, Pollard a fost arestat de FBI sub acuzaţia de a fi vândut Israelului codurile secrete ale Statelor Unite pentru 50.000 de dolari. Tranzacţia cuprindea date de cel mai înalt secret, inclusiv codurile SIGINT şi IMINT, cheia întregii noastre apărări strategice naţionale.

Pollard era fiul lui Morris Pollard, un faimos cercetător în domeniul cancerului de la Universitatea Notre Dame. El fusese iniţiat în cele mai mari secrete ale Departamentului Marinei, pe care le considera bunuri ce pot fi comercializate! Deşi nu a reieşit niciodată din anchetă, Pollard făcea parte dintr-un grup de spioni din cadrul Departamentului Marinei, grup denumit *nesher* (''vultur'', în ebraică). Acest grup era o emanaţie a celulei *nesher* de la Departamentul de Justiţie, întemeiată de Philip Klutznick în anul 1936 şi care domina întreg departamentul. De atunci încoace s-au creat în multe departamente de la Washington celule *nesher*, dar o importanţă deosebită a avut-o infiltrarea lui Pollard (care, datorită talentului său, a avut acces la cele mai importante secrete ale Marinei noastre). Or, tocmai în perioada de vârf a activităţii de spionaj a lui Pollard s-a produs şi accelerata ascensiune a lui Boorda la Biroul Personalului Naval. Poziţia sa era ideală pentru dirijarea unui cerc de spioni. Ea îi permitea să-şi protejeze colaboratorii şi să-i propulseze în funcţiile cheie. Această celulă *nesher* a orchestrat scandalul *"Tailhook"*, scandal provocat cu rostul de a compromite şi demoraliza întreaga Marină a Statelor Unite.

Prin ceea ce s-a dovedit a fi o acţiune de cooperare de mare măiestrie, Pollard nu a expus nici un moment pe nici unul dintre camarazii săi de complot, de-a lungul anchetei judiciare. A susţinut că a lucrat absolut singur, lucru evident imposibil, din moment ce toate uşile de la Departamentul Marinei îi erau larg deschise, ca urmare a calităţii sale de înalt funcţionar al Biroului de Personal. Pollard a fost condamnat la închisoare pe viaţă, fără drept de apel. În Israel el este considerat erou naţional, iar iniţiaţii din Washington sunt siguri că, după realegerea sa, Clinton este hotărât să-l graţieze.

ORDALIA NEWSWEEK

Versiunea adoptată de Guvern pentru sinuciderea amiralului Boorda a fost următoarea: el nu a putut suporta ideea că va trebui să facă faţă întrebărilor despre decoraţiile arborate fraudulos, iar sinuciderea a fost singura cale de ieşire din această situaţie penibilă. Dar această explicaţie ignoră faptul că Boorda nu mai purta acele decoraţii de luni de zile, de când se făcuse agitaţie în jurul acestei ilegalităţi. În continuare, versiunea oficialilor este că, deşi Boorda fusese prevenit că s-ar putea să fie întrebat despre legăturile sale cu Pollard, el nu avea decât să nege totul, iar în interviul din *Newsweek*, nu s-ar fi publicat nici o referire la această legătură. Dar *Mossad*-ul, informat de interviul plănuit, a considerat că aceasta ar putea să schimbe hotărârea lui Clinton de a-l graţia pe Pollard. Potrivit strategiei sale de a *"reduce la minimum riscul"*, Tel Aviv-ul a ordonat ca interviul să nu mai aibă loc. O unitate operativă a *Mossad*-ului l-a urmărit pe Boorda, l-a împuşcat în piept şi şi-a văzut de drum.

Din multele *"sinucideri"* (cunoscute, de altfel, ca *"sinucideri Washington"*) care s-au petrecut în capitală, aproape toate au o conexiune sionistă. Sioniştii cred în *"răfuială"*. Totul este însă ca lucrurile să se petreacă repede şi curat. De aceea, sinuciderea este soluţia favorită. Dar cazul Boorda rămâne cel mai incredibil dintre toate. Ni se cere să acceptăm că Boorda nu a putut să înfrunte o întrebare simplă: *"De ce aţi renunţat să mai purtaţi decoraţiile?"*, şi în loc de răspuns, a ales să-şi tragă un glonţ în piept, o raritate în materie de suicid. Lacrimile de crocodil ale lui Clinton pentru eroul său plecat se amestecă cu lacrimile sale pentru ceilalţi 42 de tovarăşi care au părăsit această vale a plângerii în timpul coloratei sale cariere politice. Şi este de presupus că numărul va creşte în viitor.

ASASINAT ÎN MASĂ

Cei 44 de ani de Război Rece au fost ani de neîncetate orori, ani marcaţi de masacre împotriva unor oameni lipsiţi de apărare, inclusiv copii, dar şi ani în care s-au îngrămădit tot mai multe bogăţii în mâinile hrăpăreţe ale sioniştilor. Tragedia Războiului Rece nu constă în primul rând în faptul că nu-l înţelegem. Mai rău este că nu am învăţat nimic din această tragedie. Suntem copţi gata pentru un nou Război Rece care să ne terorizeze, ca să continuăm să ne predăm bunurile sioniştilor. Tel Aviv-ul a hotărât ca disputele în alegerile din 1996 [din Statele Unite - n.n.] să se concentreze în exclusivitate asupra unor probleme ca avorturile, bunăstarea, asistenţa medicală şi echilibrarea bugetului, ignorând problemele reale majore cu care se confruntă poporul american. Dar mai gravă este ignorarea vieţii religioase. Sioniştii au o misiune cu semnificaţie religioasă: să facă Israelul - un stat teocratic - să stăpânească lumea.

VOIA DOMNULUI

Înrobirea noastră faţă de evrei este o ofensă zilnică adusă lui Dumnezeu. Este o batjocorire a Planului pe care-L are Dumnezeu cu noi. Hristos ne-a fost trimis ca singura noastră şansă de mântuire. Dacă vom continua să respingem oferta lui Dumnezeu, osânda nu ne va fi numai sclavia de-a pururi, ci pedepse a căror grozăvie nici nu ne-o putem imagina.

În prezent, Edgar Bronfman, Regele Evreilor, preşedintele Congresului Mondial Evreiesc, stă călare pe lume ca un consul al lui Satan, ca un nou Irod. Curând va cere măcelărirea întâilor noştri născuţi. Putem continua să ne lăsăm robiţi de contrabandiştii de alcool şi de traficanţii de droguri, doar dacă vrem să-L insultăm pe Dumnezeu. Dar Dumnezeu nu Se lasă batjocorit. El este supărat, pentru că ne doreşte atât de mult, iar noi L-am respins.

Ororile Războiului Rece sunt doar o prevestire a soartei teribile care ne aşteaptă aici, pe pământ. Dar noi avem o şansă. Putem acţiona pentru a pedepsi imediat pe complotiştii Războiului Rece. Putem opri batjocorirea Dumnezeului nostru de către Statul Israel. Sau putem trăi mai departe în suferinţă, ignoranţă şi nepăsare, până în clipa în care moartea va pune capăt nimicniciei noastre. Alegerea ne aparţine, făcând parte şi ea din Planul lui Dumnezeu pentru oameni.

(Text apărut în *The CDL Report* [Buletinul Ligii de Apărare Creştină] din Statele Unite)

POZIȚIA EXILULUI ROMÂNESC ÎN PRIVINȚA TRATATULUI CU UCRAINA

Mărturisesc că nu înțeleg ce a avut în vedere președintele Constantinescu atunci când a lansat conceptul de *"sacrificiu istoric"*. Nu înțeleg, sau refuz să înțeleg, pentru că nu pot crede că omul în care ne-am pus atâtea speranțe și pe care l-am investit să ne reprezinte și să ne apere interesele poate atât de ușor, pentru obținerea unor avantaje de moment (și acelea discutabile), să renunțe, în numele nostru al tuturor, prin semnarea pripită a unui tratat nedrept și nedemn, la integritatea teritorială a țării. Căci, ce altceva ar însemna încheierea unui tratat cu Ucraina în care să se stipuleze expres, așa cum se preconizează, că *"România nu are pretenții teritoriale față de acest stat"*, dacă nu **renunțarea la integritatea țării**? Este adevărat, România nu are pretenții teritoriale față de Ucraina, dar nu are pretenții la teritoriile care au fost și sunt de drept ale Ucrainei, nu la cele pe care ea și le-a agonisit samavolnic, profitând de o conjunctură istorică fastă pentru ea și nefastă pentru noi.

Nu are rost să demonstrăm, acum și aici, că sudul Basarabiei și Bucovina de Nord sunt ținuturi românești și nici să evocăm evenimentele care au dus la anexarea acestor teritorii, mai întâi de către Rusia țaristă, apoi de către Uniunea Sovietică, pentru ca, în cele din urmă, printr-un concurs de împrejurări, Ucraina să devină beneficiara acestor rapturi teritoriale. Amintim numai că, nici în 1812, când Basarabia a fost cedată, în condițiile de atunci, de către turci, Rusiei țariste, nici în 1940, când, în urma criminalului tratat Ribbentrop-Molotov, același teritoriu plus nordul Bucovinei și ținutul Herței au fost anexate prin forță de către Uniunea Sovietică și nici chiar în 1947, când, prin tratatul de la Paris, *"frontiera Sovieto-Română este fixată în conformitate cu Acordul Sovieto-Român din 28 iunie 1940"* (acord care nu a existat), România și poporul român nu au consimțit niciodată, în mod liber, să cedeze aceste teritorii. Au fost siliți să o facă, supunându-se forței și terorii istoriei. Niciodată însă nu au renunțat la ideea că aceste ținuturi le aparțin de drept și că ele vor fi cândva, într-o conjunctură istorică mai fastă, recuperate. Și dacă acum, făcând (cum ni se recomandă) un *"sacrificiu istoric"*, am încheia acest nefast tratat, ar fi pentru prima dată în istoria acestei dispute teritoriale când noi am renunța *neobligați de nimeni* la ținuturi care ne aparțin în mod legitim. Avem oare acest drept? Cu siguranță că nu. Și apoi, ce avantaje ne-ar conferi încheierea unui astfel de tratat? Cei care, cu o grabă suspectă, sunt dispuși să facă acest *"sacrificiu istoric"*, justifică această grabă invocând necesitatea îndeplinirii condițiilor de admitere a României în NATO. Dar NATO nu pune și nici nu poate pune astfel de condiții, căci nu toate țările care fac parte din această alianță militară au încheiate între ele astfel de tratate. Exemplul cel mai elocvent îl constituie Grecia și Turcia. Ceea ce se recomandă țărilor care aspiră să adere la NATO este să aibă doar bune relații cu vecinii. Atât și nimic mai mult. Apoi, oricâte sacrificii ar face România supralicitând, ea nu va fi admisă în acest organism militar, în primul val. Nici chiar cei mai fervenți susținători ai României dintre congresmenii americani (cum ar fi Helms, de exemplu) nu pledează în acest sens. Surse din Washington, demne de toată încrederea, susțin că Departamentul de Stat, în frunte cu Secretarul de Stat, Madeleine Albright (copilul holocaustului), *"are getting mad"* (expresia le aparține) când aud că România face presiuni pentru a fi admisă în primul val. Cu fiecare zi scad șansele ei de a prinde primul val, dacă aceste șanse au existat vreodată. Și aceasta nu pentru că ar fi careva, din principiu, împotriva admiterii României, ci fiindcă programarea țărilor central și est europene care vor intra în primul val este deja făcută, iar procedura tehnică pentru suplimentarea locurilor fiind extrem de complicată, se pare că puterile care de fapt dețin pâinea și cuțitul în problema extinderii Alianței Nord Atlantice spre Răsărit, Statele Unite, Germania și Anglia, nu ne sunt favorabile.

Desigur, până la urmă, România va fi admisă în NATO, dar va fi admisă atunci când interesele artizanilor care edifică Noua Ordine Mondială o vor dicta. Astfel că orice sacrificiu (*"istoric"* sau de altă natură) ar face România în acest sens, el rămâne, deocamdată, inutil și neavenit.

Demostene ANDRONESCU

DREPTUL LA ADEVĂR

În legătură cu Tratatul Româno-Ucrainean

Întruniți pentru a sărbători a 79-a aniversare a Unirii Basarabiei cu România, nu putem trece cu vederea tratativele ce se poartă între România și Ucraina și care se prevăd a avea consecințe nefericite pentru soarta Basarabiei, a Bucovinei de Nord și a României în general.

Declarațiile care se fac de cele două părți sunt mai mult decât neliniștitoare. Dacă cele venite din partea Ucrainei nu ne miră prea mult, dat fiind că ne demonstrează a fi moștenitoarea Rusiei, în ce privește tendința de a acapara teritorii, - amintindu-ne de pretențiile pe care le avea Ucraina în 1918 asupra întregii Basarabii, în schimb declarațiile făcute de oficialitățile românești ne-au determinat să luăm poziție și să prezentăm punctul nostru de vedere. Iată ce au declarat reprezentanții români: "România nu are pretenții teritoriale față de Ucraina" sau "România va face sacrificii teritoriale importante". Asemenea declarații nu înseamnă altceva decât trecerea definitivă a teritoriilor din sudul și nordul Basarabiei și al Bucovinei de Nord la Ucraina.

Se pare că acesta este prețul pe care trebuie să-l plătească România pentru a intra în NATO. Dar se poate oare condiționa problema frontierelor - și respectiv teritoriilor - de cea a intrării în NATO?

Cunoaștem din precedentele tratative ale României cu Ungaria că marile puteri au intervenit pentru a găsi o cale de compromis din partea ambelor părți. A lăsa de data aceasta România singură, în fața intransigenței Ucrainei, a unui stat mai mare și mai puternic, cu aceeași gândire conservatoare expansionistă, și a condiționa intrarea în NATO de nemodificarea actualelor frontiere (chiar dacă acest lucru se spune direct) ar fi mai mult decât condamnabil. Din desfășurarea evenimentelor până în prezent, vedem că România s-a angajat, ca într-o cursă contra cronometru, dorind să încheie tratatul până la întrunirea din iulie de la Madrid, unde se vor decide țările care intră în NATO. Această grabă nu credem că este justificată, deoarece sunt încă aspecte ce plutesc în incertitudine: 1. Nu știm dacă încheiera tratatului cu Ucraina (în situația grea și complicată ce se cunoaște) reprezintă condiția *sine qua non* a intrării în NATO. 2. Nu știm dacă la Madrid se va decide intrarea României în NATO, chiar în ipoteza semnării tratatului cu Ucraina. Graba într-o problemă diplomatică atât de importantă și delicată nu poate decât să strice.

Se pune, de asemenea, că actuala conjunctură internațională, încorsetată prin acordurile de la Helsinki și Paris, privind intangibilitatea actualelor frontiere, ar constitui un impediment defavorabil pentru români. Dar aceste acorduri nu exclud modificări de frontiere, dacă cele două părți cad de acord (vezi cazul Germaniei).

Mai importantă, însă, ni se pare intransigența pe care a adoptat-o partea ucraineană, bazată pe lipsa voinței de a intra în NATO, dar mai ales pe interesul pe care Occidentul îl arată Ucrainei în cadrul jocului politic triunghiular Occident-Ucraina-Rusia. Încă un motiv ca marile occidentale să medieze (chiar dacă nu direct) în problema tratului româno-ucrainean.

În privința teritoriilor românești ocupate de Ucraina și respectiv a frontierelor, își poate imagina cineva că o perioadă de stăpânire a unor teritorii de 55 de ani poate anula o istorie a românilor de peste 2000 de ani? Pe aceste locuri s-a format și s-a dezvoltat poporul român. Aici s-a scris istoria noastră bimilenară. Cetățile Hotin și Cetatea Albă, martore ale acestei istorii, se află astăzi pe teritoriul Ucrainei, ce prin grația lui Hitler și Stalin (acordul Ribbentrop-Molotov) le stăpânește.

Putem noi, românii, uita istoria multiseculată (aproape 5 secole) a Basarabiei și Bucovinei de Nord în cadrul statului voievodal MOLDOVA, cuprins între Carpați, Nistru și Marea Neagră, în care erau incluse aceste teritorii ce aparțin acum Ucrainei?

Cunoscând cum s-au format actualele frontiere, vom fi în măsură să apreciem justețea cauzei noastre. Ele s-au stabilit în condițiile politice ale anului 1940, imediat după ocuparea Basarabiei de către URSS (28 iunie 1940), ca urmare ultimatumului dat de puterea sovietică. O foarte scurtă retrospectivă ne va permite să înțelegem cum s-au născut aceste frontiere și legitimitatea lor.

În anul 1924 ia ființă RASS Moldovenească în componența RSS Ucrainiene, teritoriu situat pe stânga Nistrului. Odată cu înființarea noii republici "autonome" moldovenești, se lansează propaganda existenței limbii moldovenești, distinctă de cea română, și a necesității unirii tuturor teritoriilor moldovenești (referire la Basarabia). În anul 1936 se aduc unele amendamente la Constituția RSS Ucrainiene, prevăzându-se la art. 22 că "stabilirea frontierelor RASS Moldovenești este de resortul exclusiv al Congresului Sovietelor din Ucraina". La 28 iunie 1940, întreaga Basarabie a fost inclusă în componența RASS Moldovenești, deci sub jurisdicția RSS Ucrainiene. Pe baza prevederilor constituționale menționate mai sus, Ucraina a procedat la stabilirea frontierelor. În mod arbitrar și unilateral, ea a încorporat la Ucraina teritoriile din sudul și nordul Basarabiei (peste trei județe), ciopârțind astfel integritatea Basarabiei - lucru ce nu s-a făcut nici în perioada ocupației țariste din anii 1812-1918. Ucraina și-a însușit, în 1940, cât a vrut și cum a vrut.

Este de remarcat că frontierele de Est ale RASS Moldovenești, de peste Nistru, au fost modificate, reducându-se substanțial suprafața teritorială față de cum fusese stabilită în 1924, rămânând doar o fâșie de-a lungul Nistrului. Rolul pentru care a fost înființată RASS Moldovenească se terminase prin cucerirea Basarabiei. Aceste evenimente sunt de natură să ne demonstreze rolul vremelnic al frontierelor în fostul URSS. Frontierele se modificau potrivit ☞

Spre sfârşitul anului trecut, la Editura "Cartea Românească" (col. "Eseuri/ Critică"), a văzut pentru prima oară lumina tiparului volumul muzicologului şi eseistului **GEORGE BĂLAN**, *În dialog cu Emil Cioran* (cuprinzând corespondenţa autorului cu Emil Cioran dintre 1967 şi 1992, precum şi amplul eseu "Sublim şi dramă la Emil Cioran", scris încă din 1968-69). Se întâmplase, în anii studenţiei, să-mi cadă în mână o dactilogramă a eseului lui George Bălan (pe vremea aceea, acesta părăsise ţara de câţiva ani, lăsând în urmă un grup de discipoli neconsolaţi, ce îi păstrau cu evlavie cărţile sau manuscrisele); citisem atunci textul cu folos şi l-am recitit deunăzi cu plăcere, având la îndemână, de data aceasta, în epistolarul care-l precede, şi povestea zămislirii lui, de incontestabil interes documentar şi psihologic. Astăzi, desigur, cazul Cioran s-a banalizat cumva, poate şi printr-un anume abuz mediatic, adesea penibil idolatrizant. Pe atunci, însă, cărţile lui Cioran (pentru care cândva se făcuse închisoare!) erau încă greu accesibile cititorului de rând (prima antologie de *Eseuri* cioraniene, realizată de Modest Morariu, numai din opera franceză, avea să fie scoasă, cu toate măsurile ideologice, abia în 1988), putându-se ajunge la ele doar prin nişte împrejurări fericite (cum ajunseseră, de altfel, şi-n mâna lui G. B., începând de prin 1965 – v. *În dialog...*, p. 92 şi urm.). În acel context, o carte despre Cioran era un lucru extraordinar. Probabil că maniera predominant descriptivă (şi înţesată de citate) pe care o alesese G. B. răspundea contextului respectiv: era nu numai o încercare de a-l înţelege şi interpreta pe Cioran, dar şi o familiarizare a cititorului român cu textele însele, printr-o inteligentă selecţie de fragmente esenţiale (autorul avea în vedere numai opera românească a lui Cioran – cu o insistenţă deosebită pe *Schimbarea la faţă a României*, discutată comparativ cu teoriile blagiene – şi acel *Précis de décomposition* din 1949, cu care răşinăreanul îşi făcuse debutul la Paris). Găsisem legitimă şi necesară, la prima lectură, *distanţa* pe care o lua autorul faţă de excesele nihiliste ale lui Cioran, mai ales în privinţa creştinismului şi a religiei în genere. Ce nu înţelegeam era *fascinaţia* pe care, totuşi, personalitatea şi opera lui Cioran o putuseră exercita asupra unui om ce-şi mărturisea la fiecare pagină opţiunea religioasă (făcuse teologia târziu şi-l bătuse gândul să se călugărească; ba chiar îşi trimisese discipolii să facă studii teologice şi era obsedat de literatura mistică, la care se referea cu pasiune pe vremea conferinţelor de la Ateneu, unde-l văzusem şi eu în câteva rânduri)! Nu era, de altfel, singura mea nelămurire în privinţa acestui spirit rafinat,

dar prin excelenţă derutant. Văzusem cum le trecuse discipolilor săi (unii, între timp, preoţiţi) un ciudat cult pentru Rudolf Steiner; mi s-a povestit, pe de altă parte, că la Sinaia, în restrânsa comunitate pe care o închegase, practicile Yoga erau la loc de cinste, alternând cu audiţiile muzicale, cu rugăciunea creştină sau cu terapiile naturiste... Acest amestec mi se părea cel puţin straniu, dincolo de anumite zvonuri calomnioase, întreţinute pe seama sa de către vechea Securitate (care, altminteri, îl "tolerase" vreme îndelungată, supraveghindu-l, ce-i drept, îndeaproape)...

Abia încheiasem de parcurs, luna trecută, ediţia de la "Cartea Românească" (în paranteză fie spus, destul de rău îngrijită), când am dat de interviul pe care d-l George Bălan i l-a acordat recent d-lui Dan Stanca (v. "România liberă" de sâmbătă 29 martie 1997, p. 18). Ce s-a întâmplat, intelectualiceşte şi sufleteşte, cu acest om, în cei aproape 30 de ani scurşi de la redactarea textului despre Cioran (şi mai ales în cei 20 de ani petrecuţi în Occident, unde s-a dedicat aşa-numitei "musicosophii")?! Biruit-a Cioran? Oare cum primesc entuziaştii săi discipoli sau admiratori de odinioară, inclusiv preoţi şi călugări ortodocşi, noua sa profesiune de (ne)credinţă?

Iată câteva spicuiri din interviul cu pricina, pe care mi-e jenă să le comentez. "Aceste studii [teologice – n.n.] m-au ajutat mai mult să-i dau seama de mizeria religiei ... Mi-am dat seama că ea nu conduce decât la iluzii ... Însă eu nu pot să trăiesc cu iluzii". Întrebat despre credinţa în Dumnezeu (la care, pe vremuri, îl chemase pe Cioran), răspunde: "Formula aceasta nu corespunde realităţii mele interioare ... În ce să cred?". Interlocutorul rămâne perplex: "Păi... în transcendenţă, în divinitate, în Sfânta Treime, ştiu eu ce să zic...". "Vorbe", răspunde musicosophul. Şi adaugă: "Un om lucid nu poate să creadă decât în el însuşi..." În cartea despre Cioran nu se mai recunoaşte. A "evoluat" (?!). Acum e mult mai aproape de Cioran ("... am toată luciditatea lui, minus disperarea şi nihilismul"). Oare? Dumnezeu nu există, nici Satana, pentru că... nu i-a văzut nimeni! De apartenenţa formală la Ortodoxie se leapădă cu greaţă, ca şi de apartenenţa naţională. Adevărata transcendenţă "nu poate fi decât în noi înşine". "Mergeţi la biserică?", îl întreabă d-l Dan Stanca, insistând pe o cale înfundată. Răspunsul e tranşant: "Niciodată. De ce să merg? Am Biserica în mine. Biserica exterioară este pentru aceia care nu au descoperit-o încă în interiorul lor"... Altminteri conferenţiază despre "Muzică şi Mistică" şi face teorii despre "sacralitatea" Muzicii! Limbajul este deviat, desigur, în sens steinerian. În orice caz, izbăvit de Dumnezeu şi de presiunea Tradiţiei, omul se poate lăsa liniştit în voia muzicii, faţă de care tot restul culturii e pierdere de timp... Se pare că nemţii înţeleg mai bine aceste lucruri. De aceea, ne simţim împăcaţi să-l ştim pe d-l Bălan acolo unde este.

Răzvan CODRESCU

DREPTUL LA ADEVĂR

☞ scopurilor politice şi expansioniste urmărite de Moscova şi Kiev. De altfel, frontierele care despărţeau ex-republicile URSS aveau o cu totul altă funcţionalitate decât frontierele aşa cum sunt ele cunoscute la celelalte state. În URSS aveau mai mult caracterul unor delimitări administrative, căci adevărata Patrie, care se slăvea şi cânta, era Patria Sovietică.

Pentru a justifica, totuşi, ocuparea acestor teritorii, Ucraina aduce azi argumentul prezenţei unei importante populaţii de etnie ucraineană şi rusească. Acesta nu poate să fie, după opinia noastră, un argument în sprijinul pretenţiilor lor, ci din contră, o adevărată autoacuzare, deoarece situaţia etnografică din prezent este rezultatul politicii de deznaţionalizare, colonizare şi imigrare pe care Rusia şi Ucraina au dus-o în anii ocupaţiei. Pentru a nu fi acuzaţi de părtinire, vom aduce dovezi ce ne sunt oferite chiar de autorităţile străine, care au făcut recensământul, la scurt timp după ocuparea teritoriilor respective. Astfel:

În Bucovina, în anul 1775, conform recensământului condus de generalul Spleny, românii erau în proporţie de 77 %, iar neromânii, inclusiv ucrainienii (rutenii şi huţanii) reprezentau 23 %, cuprinzând: 6305 ruteni, 5560 huţani, 2470 ţigani şi 290 armeni. De menţionat că atât rutenii cât şi huţanii se stabiliseră o dată relativ recentă în Moldova de Nord, denumită după răpire Bucovina. Primii, după cum sunt semnalaţi în diverse scrieri, "sunt fugari de pe moşiile boiereşti polone din Galiţia"; ceilalţi (huţanii) "s-au strecurat în decursul vremii din Pocuţia în Moldova".

În Basarabia, în anul 1817 (la cinci ani după ocupare), conform datelor furnizate de autorităţile ruseşti, proporţia românilor era de 86,35 %, a ucrainienilor (rutenilor) de 6,5 %, a ruşilor şi lipovenilor 1,2 %, iar restul de 5,9 % alte naţionalităţi (evrei, ţigani, etc.).

Este locul să arătăm că în anul 1940 ţinutul Herţa a trecut pentru prima dată în stăpânirea ruso-ucraineană, în condiţii mai mult decât samavolnice. În această regiune proporţia românilor era atunci de 92 %, iar a ucrainienilor de 0,05 %. În întreg judeţul Dorohoi erau doar 120 de ucrainieni. Într-o proporţie asemănătoare se situa şi minoritatea rusă.

Se ştie că în anii ocupaţiilor s-a dus o politică brutală de rusificare şi ucrainizare, de deznaţionalizare, de deportare, de strămutare a populaţiei româneşti în alte regiuni ale întinsei Rusii, de colonizare şi imigrare masivă a populaţiei ucrainiene şi ruseşti, de încătuşare şi prigonire a limbii băştinaşilor. În asemenea condiţii de prigoană naţională, peste 140.000 de români moldoveni, numai în ultima jumătate de veac, şi-au pierdut limba maternă. Un adevărat genocid etnic.

Ne-am fi aşteptat din partea comunităţii internaţionale să întreprindă măsuri şi acte reparatorii faţă de românii care au suferit, de readucere la locurile natale a celor care au fost dislocaţi, aşa cum s-a întâmplat după prăbuşirea altor dictaturi. Din nefericire, lucrurile se petrec cu totul altfel, în detrimentul celor care au pătimit, iar cei vinovaţi sunt într-un fel recompensaţi, rămânând stăpâni pe pământurile ce nu le-au aparţinut niciodată.

Pe lângă aspectele istorice şi etnografice arătate mai sus, există grave încălcări ale unor principii juridice cu valabilitate universală. Ne referim, în primul rând, la legalitatea frontierelor (frontiere care fac obiectul tratativelor de azi) stabilite prin Tratatul de Pace cu România, semnat la Paris la 10 februarie 1947, în special la art.2, din care cităm: "Frontiera Sovieto-Română este fixată în conformitate cu Acordul Sovieto-Român din 28 iunie 1940". Dar asemenea acord nu a existat. Nu a fost decât ultimatumul care a fost dat României atunci de către URSS. Fundamentându-şi susţinerea şi actul întocmit pe un neadevăr, acest articol - şi respectiv Tratatul - este lovit de nulitate juridică absolută, verdict pe care l-ar da orice for jurisdicţional din orice ţară civilizată.

În aceeaşi ordine de idei, arătăm că, în condiţiile de armistiţiu comunicate de URSS guvernului român la 20 iunie 1944, s-a prevăzut, la pct.2: "Restabilirea frontierii Româno-Sovietice după Tratatul din 1940". Tratat ce nu a existat. Acelaşi fals, aceeaşi nulitate.

Urmând şirul acestor reglementări (Legi, Hotărâri etc.), cum sunt cele privind constituirea RSS Moldoveneşti şi încorporarea sudului şi nordului Basarabiei şi al Bucovinei de Nord la Ucraina, bazate pe aceleaşi "acorduri" şi "tratate" inexistente, se impune în mod logic, ca la o reacţie în lanţ, considerarea lor ca acte nule sub aspect juridic.

În acelaşi spirit trebuie privit pactul Ribbentrop-Molotov. Dezavuarea lui de majoritatea ţărilor, inclusiv Rusia, atrage implicit anularea tuturor consecinţelor ce decurg din aplicarea lui, nemaivorbind de aspectul moral. Ce valoare legală şi etică poate avea azi un tratat româno-ucrainean bazat pe un pact care a fost urzit de doi dintre cei mai odioşi dictatori pe care i-a avut Europa secolului XX? Se pot accepta şi legaliza azi frontiere elaborate de mintea unor dictatori scelerați?

Toate aceste aspecte ne determină să considerăm că un eventual tratat româno-ucrainean, care ar prevedea în mod explicit sacrificarea teritoriilor istorice româneşti, nu va putea fi judecat de români, de oriunde s-ar afla, decât ca un tratat care a mutilat istoria, care a lezat morala şi care a desconsiderat practicile şi principiile internaţionale de drept.

22 martie 1997 - KÖLN, Germania

ASOCIAŢIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN NORD-VESTUL GERMANIEI
CERCUL CULTURAL "INDEPENDENŢA"
V. Ghilescu E. Dumitrescu
COMUNITATEA ROMÂNILOR DIN FRANŢA
Vicepreşedinte, Gr. Filiti
ALIANŢA PENTRU SPRIJINIREA BASARABIEI
Preşedinte, Eugen Holban
COMUNITATEA ROMÂNILOR DIN SPANIA
Preşedinte, Ilie-Vlad Sturdza
ASOCIAŢIA FOSTILOR COMBATANŢI
Vicepreşedinte, M. D. Creţu

(Urmează o lungă listă de semnături)

Un ochi râde, altul plânge...

CRONICA ILARIOPOLITANA

Ştiaţi că *Ilariopolis* era ţinut, în secolul al XIX-lea, drept numele "ştiinţific" al Bucureştilor? Cuvântul traducea sintagma "Cetatea lui Bucur", receptată drept "cetate a veseliei [*bucur*-iei]". Bucureştenii – într-adevăr, oameni cu "chef" şi cu "haz", şi când trebuie, şi când nu trebuie – erau *ilariopolitanii* (cum am zice, familiar-argotic, "băieţii veseli"). Lui nenea Iancu, se înţelege, mediul îi pria de minune; *Ilariopolis*-ul este, până la urmă, numele cel mai potrivit pentru "lumea lui Caragiale" (a cărei ipostază mai nouă pare să fie... "lumea lui Gaiţă"). Parcului Herăstrău – unde "plebea proletară" se aduna să se distreze, mai ales la 1 Mai – i se spunea odinioară "Parcul Veseliei" (aici, zice-se, tânăra Elena Petrescu – devenită mai târziu Ceauşescu – fusese aleasă într-un rând... "regina frumuseţii"!!!). Veselie mare, dom'le!

Petre Ţuţea – Dumnezeu să-l odihnească – zicea că bucureştenii (*ilariopolitanii* noştri) suferă de... "ilfovită"... "Cum adică «ilfovită», nene Petrache?". "Păi e o boală, o maladie care are trei simptome: *cretinism*, *criminalitate* şi *voie bună*"... Voia bună, cum se vede, e un fel de constantă locală...

Îşi mai merită astăzi Capitala şi "capitaliştii" numele lor "ştiinţific"? Cronica de faţă (ilară? ilariantă?) ne va ajuta, poate, să aflăm *şi* răspunsul la această întrebare.

(V. A. M.)

☺😐☹ Mai nou, ilariopolitanul trăieşte într-un aparent paradox: pe măsură ce *se dezintegrează* înăuntru, visează tot mai mult *să se integreze* în afară... La o privire mai atentă, paradoxul se anulează: nu-i decât starea dramatică, dar banală, a celui căruia i se năzăresc oaze în deşert; sau iluzia de fierbinţeală a celui pe care-l răzbeşte îngheţul.

Pe fondul tragicomediei contemporane, "Europa" este, văzută dinspre Ilariopolis, un fel de *fata morgana*. Furat de acest miraj, ilariopolitanul e gata să-şi renege trecutul şi să-şi năimească viitorul. Cu zâmbetul pe buze, fireşte, că aşa e diplomatic: nu dă bine să baţi încruntat la poarta Paradisului, fie el şi terestru!

Dar vorba aceea (deşteaptă şi pioasă nevoie mare): "Până la Dumnezeu, te mănâncă sfinţii"... Calea spre Comunitatea Europeană, atât de dreaptă şi de netedă în vis, este *în realitate* derutant de ocolită şi doldora de hârtoape. Sfinţişorii de acasă s-au împotmolit în intenţiile lor bune şi în retorica neo-ceauşistă a "strângerii curelei" (echivalentul post-comunist al "hainei în plus" cu care ne oripilase Împuşcatul). Iar sfinţii ăi mari – Billy şi Boris – nu prea se sinchisesc de cele lumeşti ale noastre... Cât despre sfinţii intermediari, cum ar fi *Jacques şi Rac* (ca să preluăm şi noi subtilul calambur ilariopolitan al cuviosului Emil Cotroceneanul), necazul e că sfinţii ăi mari nu prea ţin seama de dânşii când e vorba să împartă Paradisul între Iad şi Purgatoriu...

Trăind în superstiţia locală – de râsul turcilor – că drumul spre Europa trece prin N.A.T.O., ilariopolitanul e gata la orice, cuprins de febra "primului val"; *zelului* de a face *ce-i cer* sfinţii (pentru ca N.A.T.O. şi C.C.E. să-i fie accesibile... "într-o zi"!), i se adaugă *excesul de zel* de a face (doar-doar va câştiga mai grabnic o ipotetică bunăvoinţă!) şi ceea ce *nu i se cere* de către nimeni în mod expres: astfel s-a ajuns de la micile compromisuri ale Tratatului cu Ungaria (necesare şi rezonabile) la marile compromisuri ale Tratatului cu Ucraina (inutile şi absurde)! (În ciuda versiunii oficiale de la noi, există numeroase mărturii, din cercurile politice euro-americane, care atestă că României *nu i s-au pus condiţii* privitoare la vecinătăţile ucrainiene). Negreşit, trebuie să fii ilariopolitan ca să ai seninătatea aceasta deconcertantă de a juca totul (până şi pământul ţării) pe cartea unică a unei aşa de vagi speranţe... Tot astfel cum trebuie să fii ilariopolitan ca să reacţionezi aşa cum vom reacţiona noi când vom rămâne cu buza umflată, în vară, după Madrid, constatând că, vorba aceea, "ce e val ca valul trece"... În fond, există şi un "al doilea val", ba chiar un al treilea... Noi răbdare avem (că de-aia suntem ilariopolitani), pământ de vânzare mai este (că doar n-o s ă-l luăm cu noi în mormânt), bine că n-am ajuns ca bulgarii sau ca albanezii!

În fine, trebuie să fii ilariopolitan ca să nu-ţi dai seama că adevărata *consistenţă* în istorie, prin care putem deveni *funcţionali* şi *credibili*, nu va ţine niciodată de pomana cuiva, nici de jocul unor interese conjuncturale, ci de *propria noastră vrednicie*, pe care noi o amânăm mereu, cu voluptatea sinucigaşă a leneşelor amăgiri.

☺😐☹ În Ilariopolis, azi ca şi ieri, viaţa e dură; "selecţia naturală" e principiu de guvernare, de la stânga la dreapta; scapă cine poate! Eschivelor generale ale guvernului în privinţa sănătăţii publice le-au pus capac declaraţiile cinic-iresponsabile ale ex-activistului p.c.r. Mircea Ciumara (mai bine să moară astăzi o mie decât mâine un milion!). În anumite locuri din lume s-a decretat starea de urgenţă sau starea de asediu; la noi este în vigoare... "starea de şoc"!

Cinismul reformator al guvernanţilor începe să rodească şi-n teritoriu; astfel, la cutare centru de recuperare pentru copii, medicamentele, prea costisitoare, au fost înlocuite cu şedinţe de hidroterapie şi gimnastică; ni se aduce la cunoştinţă, cu vădită încântare, că se fac astfel economii de peste un miliard de lei!

Între guvernanţi e, altminteri, o consonanţă perfectă: d-l Băsescu, la întrebarea de ce suferă transportul feroviar, răspunde tot printr-o întrebare, acuzând lipsa de fonduri: "Ce să fac, să iau de la Sănătate?!"... Aşa şi Sănătatea, sărmana, ce să facă? Să ia de la trenuri şi să dea la oameni?! E uşor de vorbit, când nu eşti la guvernare! Trenurile (şi porcii, de altfel) au măcar bunul simţ să nu cârtească împotriva "tratamentului de şoc": trenul stă sau merge cum poate; porcul, la o adică, moare şi gata! De aceea, marea problemă, care calcă guvernul pe nervi, nedându-i răgazul să înfăptuiască reforma, o reprezintă oamenii... Cum să nu-ţi vină să-i extermini?!

☺😐☹ Mai acum câţiva ani, poetul Mircea Dinescu propusese un "partid al timizilor", iar un oarecare Octavian Rădulescu (altul decât cunoscutul afedeperist) avusese revelaţia întemeietoare a unui "partid al proştilor". La un "partid al nebunilor", care să-i grupeze pe toţi (sau măcar pe cei mai notorii), nu se gândise nimeni. Iată însă că acum această ultimă variantă politică, profund ilariopolitană, se profilează în forţă. Nebunia, până mai ieri risipită în mai multe căprării, aspiră să-şi strângă rândurile, sub pălăria tricoloră a "României Mari".

Se confirmă, încă o dată, înţelepciunea din bătrâni: "Cine se aseamănă, se adună". Mai devreme sau mai târziu... Nucleul de bază (în frunte cu figurile tutelare numite Corneliu Vadim Tudor şi Gheorghe Funar, care, laolaltă, îl pot complexa pe Jirinovski) e ca şi constituit; el va polariza de la sine pe toţi cei ce se vor dovedi vrednici de cămaşa de forţă, numită, în argoul partidului, "cămaşa morţii". Astfel, după cămăşile negre, verzi, roşii etc., îşi fac loc pe scena istoriei europene (că doar europeni suntem!) *cămăşile de forţă...*

Ba mai mult decât atât: nebunia începe să fie, în sfârşit, preţuită, nu doar ca factor politic, dar şi ca factor educativ; un Adrian Păunescu (pe care nici criza abatoarelor nu l-a atins) îşi reia cenaclurile de tip "Flacăra" la televiziune (Antena 1). Avuseseră dreptate ciracii: "Vom fi ce am fost, şi mai mult decât atât"...

O viitoare coaliţie între nebuni şi proşti ar putea schimba faţa Ilariopolisului (şi ar rezolva, pe un important segment al ei, şi problema controversată a sănătăţii publice, căci, treptat, anumite boli vor deveni virtuţi, de care nimeni nu va fi chiar atât de nebun sau de prost încât să vrea să se vindece). Proştii (*stupid people*) vor constitui baza de masă ("proşti, dar mulţi": după anumite estimări, cam 20 de milioane!), iar nebunii – elitele conducătoare, pline de nerv. Cu timpul, s-ar putea ajunge la o osmoză perfectă între prostie şi nebunie, că-n vremurile bune ale Împuşcatului. Abia atunci vom putea spune, cu mâna pe inimă: "Bravos, naţiune! Halal să-ţi fie!"...

☺😐☹ După lungi şi penibile eforturi, noua putere ilariopolitană şi-a uns, în mare, funcţionarii publici (miniştri, consilieri, secretari de stat, prefecţi, diplomaţi etc.), consolidând acele tradiţii locale mai presus de vremuri şi de stăpâniri, tradiţii care dau Ilariopolisului imaginea lui incofundabilă (*"Nous sommes ici aux portes de l'Orient..."*), mereu egală cu ea însăşi. Merită semnalate măcar câteva:

a) Tradiţia lui "Sângele apă nu se face" (superb întruchipată în ascensiunea globală a clanului Petre, în frunte cu mama Zoe, nume predestinat femeilor bărbate; înscriindu-se în limitele largi ale normalului, zoişorii sunt garanţia normalităţii unor tradiţii ilariopolitane moştenite, fără excepţie, din fazele târzii ale tuturor imperiilor tutelare – roman, bizantin, otoman şi chiar bolşevic –, dând Ilariopolisului aerul său pitoresc de "zonă crepusculară" a politichiei evropeneşti, în care ideea de "neam", în accepţia ei nereacţionară, pios-familială, bate toate principiile).

b) Tradiţia lui "Doi se bat [vorba vine] şi al treilea câştigă", cu nuanţa locală că al treilea este întotdeauna mai rău decât primii doi (după modelul Agamiţă Dandanache, cel "mai prost decât Farfuridi şi mai canalie decât Caţavencu"). Ba chiar dacă primii doi nu-s nici proşti, nici canalii, tradiţia se respectă nesmintit (de altfel, în Ilariopolis, altitudinea morală sau intelectuală e un factor stânjenitor, tocmai din pricina faptului că e *extrem* de rară şi deci fatalmente *extremistă*). Aşa a fost, bunăoară, cu secretariatul de stat al Cultelor, unde n-au fost numiţi, în cele din urmă, nici distinsul Constantin Bălăceanu-Stolnici (prea *vârstnic*), nici sclipitorul Teodor Baconsky (prea *tânăr*), ci un personaj obscur (*mediocru* din toate punctele de vedere), răspunzând, obedient, la numele de Puiu Angelescu...

c) Tradiţia lui "Hoţul neprins [nedovedit] e negustor cinstit", indiferent ce fură sau ce negustoreşte (motociclete, ţigări, mobilă de lux, *Airbus*-uri, computere personale, meciuri de fotbal, flote maritime ş.a.m.d.). Important e să fie "de-al nostru", măcar conjunctural; că, dacă e să luptăm împotriva corupţiei, sunt, slavă Domnului, destui care nu-s (n-au apucat să fie) "de-ai noştri"! Aici cazul Băsescu sau cazul Catarамă aproape că pun în umbră cazul Petre Roman (care poate fi transformat, dacă nu ne purtăm cu grijă, într-unul de "antisemitism", de-ar vui la unison toată Europa creştină!)...

d) Tradiţia lui "Câinii [lui Vadim etc.] latră, ursul merge", aici cel mai spectaculos rămânând cazul d-lui Virgil Măgureanu, faţă de care un Mugur Isărescu sau un Triţă Făniţă sunt aproape ingenui. Corupţia încetează brusc acolo unde începe, pentru directorul S.R.I., lungul nasului... Cert este că d-l Măgureanu n-o să ajungă, ca de-alde Ion Iliescu, la mila altora, ca să i se dea o casă, nici n-o să-l plouă prin tavan, ca pe de-alde Oliviu Gherman; dumnealui "a strâns cureaua" ani de zile, a adunat vreo 36 de milioane (plus mâna de lucru), iar pentru că această sumă nu i-ar fi ajuns să-şi cumpere la Ilariopolis nici măcar un apartament cu două camere confort III, a găsit soluţia ingenioasă de a-şi construi cu ea o vilă cu două etaje şi zece camere în satul natal, împrejmuită, psihanalizabil, cu un gard ca un zid de cetate...

... Tradiţii ar mai fi, dar ni s-a isprăvit spaţiul, deocamdată. Nu ne îndoim însă că, odată ce drumul a fost deschis, cititorilor nu le va fi greu să descopere alte şi alte tradiţii identitare, sub soarele zgârcit, dar lesne iertător al primăverii ilariopolitane...

Editura PUNCTE CARDINALE
B.R.D. Sucursala SIBIU
Cont nr. 4072996517509

Colegiul redacţional: **Gabriel CONSTANTINESCU, redactor-şef;**
Demostene ANDRONESCU, Răzvan CODRESCU,
Constantin IORGULESCU, Marcel PETRIŞOR
Ligia BANEA
secretar de redacţie
2400 SIBIU - Calea Dumbrăvii nr. 109
telefon 069/422536

Tehnoredactare computerizată
"PUNCTE CARDINALE"
Masib S.R.L
Printing Company